

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletne 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

SLOVENEK

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Ishaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ljudska skupnost v novi Nemčiji

Ena glavnih zaslug, ki si jih narodni so-
cializem lasti za germanstvo naj bi bila v tem,
da je ustvaril enotno Nemčijo, ki je stoletja
bila notranje raztrgana s političnimi, socialni-
mi in verskimi boji. Za staro Nemčijo je bil
značilen regionalizem, ki ga je inozemstvo po-
sebnost poznalo iz nasprotja med Prusi in Ba-
varci. V socialnem oziru so si stali nasproti
klasičen tip veleindustrije in agrarnih ma-
gnatov (Schlot- und Krautbaronen) in pa
ogromne mase delavskega in kmečkega pro-
letarijata, od katerega je bilo samo pri komu-
nistih do 6 milijonov organiziranega. Verska
neenotnost pa izvira od Lutra dalje, ki je s
svojo reformacijo pred 400 leti pretrgal Kri-
stusovo sukno brez šiva na dvoje. Prva na-
loga narodnega socializma je torej bila, da
izenači regionalne, socialne in verske razlike
v nemškem narodu in ustvari novo ljudsko
skupnost (Volksgemeinschaft) ne le na zunaj,
ampak tudi v dušah nemških državljanov. V
III. carstvu naj ne bo Prusov ne Bavarcev, ne
velikih ne malih, ne katolikov ne protestan-
tov, ampak samo Nemci. En narod, ena država,
ena vera, to je bilo geslo Hitlerjeve revolucije.
Poglejmo, kako režim uresničuje svoj vrhovni
program!

Eden prvih političnih aktov po prevzemu
oblasti je bila ukinitve deželnih samouprav in
imenovanje državnih upraviteljev (Statthalter),
ki so bili direktno odgovorni Hitlerju. Deželni
zbori so ostali le še na papirju in tudi po
»svolitvah« v državni zbor (12. nov. 1933) niso
bili obnovljeni. Z velikim zanimanjem je torej
vse pričakovalo zakonite reforme rajha. Toda
30. januar, ko je zakon izšel, ni prinesel defi-
nitivne ureditve. V pogledu preureditve države
sta v hitlerizmu nastali dve struji in zakon
o pripravi reforme države je le začasen kom-
promis med obema skupinama. Hitler je hotel
z enim zamahom izbrisati spomin na federat-
ivno Nemčijo. Temu sta se pa uprla Göring
in Hindenburg, ki nista hotela žrtvovati —
Prusije. Zato zakon sicer ne pozna več držav
(do 1919), tudi ne dežel (po 1919), le še pro-
vince, toda v prejšnjem teritorialnem obsegu.
Upravitelj province (Statthalter) ne odgovarja
več kanclerju, ampak notranjemu ministru. Ni
zastopnik province pri vladi, ampak zastopnik
centralne vlade v provinci. Deželni zbori so
popolnoma izginili, pač pa so province ohrani-
le ministre, ker je v danih razmerah naved-
den anahronizem. Polcija in pravno sta izena-
čena in Nemčija ni več federativna država.

Toda zakaj državni stroj vendarle ne teče
gladko? Zakaj se na vseh koncih Nemčije si-
cer na zelo skromen način, a vendar vedno
znova javlja nezadovoljstvo, ko pa je že mno-
go let pred Hitlerjevim nastopom vsak opazo-
valec mogel videti, da se vsi Nemci, pa čeprav
Bavarci ali Badenci — bistveno le čutiljo s
Prusi — eno? Zato, ker se nova ureditev ni
izvedla na temelju enakopravnosti vseh dežel,
ampak je odločno prevladala Prusija, ki ima
v navidezni enotni in nedeljivi Nemčiji de-
jansko popolno hegemonijo nad drugimi deže-
lami. Od tod nezadovoljstvo več kot tretjine
Nemcev, ki so prepričani, integralni Nemci,
a ne bi hoteli postati Prusi. Vsi ti gospodarsko
in kulturno predobro čutiljo, da je »enotnost
in edinstvo Nemčije« le lažnjiv plašč za pru-
sizacijo nemškega naroda. Mesto Velike Nem-
čije hitlerizem s svojo politično unifikacijo
ustvarja le Veliko Prusijo.

Se tezza kot na političnem polju pa je
preizkušnja hitlerjanske doktrine na social-
nem področju. Sicer je Hitler slutil, da bo to
zanj najtrši oreh, na katerem bi si utegnil
popolnoma polomiti zobe. Kako namreč spravi-
ti v sklad pretenzije velekapitalistov, ki od
posestnega stanja nečisto opustiti, in pa
interese proletarijata, kateremu je Hitler že
10 let prej obljubljal zlato dobo, ako pride
na površje?

Hitler, ki je po svojem pravem poklicu
sobni slikar, si je v tej tudi stiski skušal po-
magati z emblemi in simboličnimi slikami. Se-
stavili so leno zastavo s kljukastim križem, pa
nanjo naslikali Goethejevo glavo in na eno
stran pesnikove podobe srp, na drugo pa klad-
ivo. To je poslednji simbol nemške »delovne
fronte«, ki naj združuje umske in ročne de-
lavce v eno ljudsko skupnost.

V resnici pa ta, delovna skupnost nemške-
ga naroda kaj malo vzorno izgleda. Hitler se
ni upal lotiti pruskih junkerjev; kapitalu in
veleposvestu sta ostali moč in oblast neokre-
jni, kvečjemu, da je včasih treba kaj »prosto-
voljno darovati« v strankine namene, za kar
pa se že drugod dobi povračilo. Nasprotno pa
se je položaj delavstva silno poslabšal. Saj mu
»delovna karta« jemlje domala vse pridobljene
pravice. Pač pa ima posled čast, da je postal
del ljudske skupnosti, da se s svojim delom
prav za prav zanjo bori in jo takorekoč ustvar-
ja. S to malo sočno rečenico sedaj skušajo
toložiti delavstvo in ga prepričati, da se v
Hitlerjevem carstvu ne bore več ljudje za
svoje interese, ampak vsi le za skupno bla-
ginjo!

Ljudska skupnost je gotovo velikih žrtev
vreden ideal in si jo vsak dober državljan
mora iz srca želeči in zanjo delati. Toda popol-
noma zgrešeno je, ako se samo od delovnega
ljudstva zahteva, da doprinaša žrtve za takšno
skupnost, medtem ko se kapitalu pusti, da na-
daljuje z razrednim bojem in izrabljanjem de-
lavstva. Hitler pozdravlja svoje zborovalce z
nazivom »Volksgenossen«! Toda težko, da ne
bi kot nekdanji delavec čutil ironije, ki je v
tej besedi. Kakšna razlika je med tistimi, ki
so se pravočasno pridružili hitlerizmu, in oni-
mi, ki so ostali ob strani! Kakšni prepadi med
socialnimi plastmi, ki jih Hitler v ničemer ni
skušal izravnati! Tu bo prišlo v Nemčiji ne-
koč do nove, socialne revolucije, ki jo je Hitler,
dokler se je boril za oblast, napovedal že s
svojim prihodom — a nikakor ne izvedel.

Izenačiti tudi verske razlike v rajhu, to je
tretji cilj nemškega hitlerizma. Tudi v tem po-

Hitlerjevo romanje k starosti lašizma

Sestanek dveh diktatorjev

Pompozni sprejem šefa nem- škega lašizma v Benetkah

Hitler in Mussolini iščeta prijateljev

Ljubljana, 14. junija.

Mussolini in Hitler sta se sestala v Stri, ki
leži med Benetkami in Padovo, kamor je zdaj
obrnjena pozornost diplomacije vsega sveta. Mus-
solini je važnost tega sestanka podčrtal s tem, da
je dal v benekemski pristanišču zbrati 13 torpedovk,
ki so »fūhrerja« Nemčije slovesno pozdravile s
topovskiimi streli. Toda tudi brez te ceremonije
evropski kabineti ne dvomijo o tem, da bodo raz-
govori med Mussolinijem in Hitlerjem brez dvoma
velikega pomena za bodoči razvoj evropske po-
litike.

Dva sovražna labora

Razpad razorožiltvene konference ima za po-
sledico popoln kaos mednarodne politike, iz ka-
terege je na vsak način treba najti izhod. Vsa ev-
ropska diplomacija, ki se zaveda svoje odgovor-
nosti, če bi tak kaos imel za rezultat stvoritve dveh
sovražnih blokov v Evropi, kar bi moralo nujno
privedi do druge svetovne vojne, soglašja v tem,
da je tak razvoj evropskega sveta za vsako ceno
preprečiti. Nihče ne more želeči, da bi se našel
državnik, ki bi garancijemsku paktu med Francijo,
Malo zvezo, Sovjetsko Rusijo in Turčijo postavil
nasproti blok med Nemčijo, Anglijo, Italijo in Ja-
pansko. Da taka namera obstoja, to dokazuje pi-
sanje nekaterih podrejenih narodno-socialističnih
listov v Nemčiji, dočim večji vodilni listi g. Hitlerja
na tako možnost pod vrsticami namigujejo. Res, da
vodilni in odgovorni politiki Nemčije takih na-
menov, ki vrh tega ne bi bili lahko uresničljivi, za-
enkrat nimajo, vendar pa bi moglo že ozračje, ki
se s takimi možnostmi bavi in se na tak način samo
zastrinja, povzročati čedalje večjo napetost v
Evropi, podobno oni, ki je poleti 1914 avtomatično
sprožila svetovno vojno. Tem bolj je potrebno, da
se ustvari tak mednarodni položaj, ki bi izbruh
takšne strašne katastrofe z nepreglednimi posled-
icami onemogočil.

Nemški diktator je šel prosit italijanskega za nasvet

Med take poskuse je vsekakor šteti sestanek
med Mussolinijem in Hitlerjem. Govorica, da je
Hitler šel v Italijo Mussoliniju predlagati pristop
k nameravanemu antifrancoskemu bloku, o katerem
smo zgoraj govorili, spada med tisto skrivnostno
šušljanje, ki se ob taki priliki vedno pojavlja, ne
da bi se mogla kontrolirati resnica, zlasti, če je
atmosfera tako nabita z elektriko kakor sedaj. Prej
bo res, da je Hitler, kojega stališče tudi doma ni
več tako trdno, kakor je bilo, odpotoval v Italijo
k Mussoliniju po nasvet, kako naj bi se Nemčija
spriče francoske politike orientiralja, ker pač tudi
Hitler ni pričakoval, da bo njegovo trdovratno
vztrajanje na priznanju nemške pravice do zopet-
nega oboroževanja rodilo take nezaželjene rezul-
tate. Na drugi strani pa je tudi res, da se Italija
po francosko-ruskih načrtih čuti ogrožena in da bi
tak blok za vsako ceno rada preprečila. V tem
oziru je za italijansko diplomacijo najbolj pametna
pot ta, da Hitlerju svetuje, naj se zopet približa
Sovjetski Rusiji, ki si takega zblizanja, kakor je
znano, na vsak način želi, ker predstavlja brezpo-
gojna aliansa s Francijo za Rusijo poleg velikih
ugodnosti tudi izvesten riziko, ki obstoja v tem,
da se bosta v takem slučaju v naravnem nasprot-
stvu do Rusije zblizali Anglija in Japonska. Vrh
tega več sovjetska diplomacija, da garancijemski pakt,
kakor si ga zamišlja Francija, zadeva na težkoče
v Poljski, ki ne želi okrepitve Rusije, in da ima
tudi balkanski pakt neko slabo točko. Zato ni iz-
ključeno, da bi se Mussoliniju posrečilo Hitlerja
prepričati, da francoski zamisli odbije ost s
tem, da ponudi roko Moskvi.

Obroč okrog Nemčije

Na ta način bi Nemčija lahko preprečila, da
bi bila kmalu popolnoma obkrožena, kakor se iz-

gledu se kaže v narodnem socializmu dve stru-
ji: zmernejša k kateri spada brez dvoma Hitler
in ki bi hotela ohraniti verski mir v državi.
Torej priznanje obstoječih verstev, priznanje
tudi verskega šolstva in obstoj konfesionalnih
mladinskih organizacij. Cerkvi se prepove sa-
mo politika, ki ostane izključen monopol dr-
žave, oziroma stranke. Tako bi imel cesar, kar
je cesarjevega, Hitler pa še slavo, da je dal
tudi Bogu, kar je božjega.

Toda žal so se takoj pokazale težave že
ob samem vprašanju, kaj je politika. Kje naj
bodo meje državne oblasti, ki zase zahteva
totalnost na vseh področjih? Kaj bo pustila
Cerkvi, ki ima tudi v gotovem smislu totalno
filozofijo, da mora namreč človek in družba
vedno in povsod uravnjavati življenje po nra-
vstvenih načelih pod vidikom posmrtnega živ-
ljenja? Nrvnost krščanske religije, ki temelji
na božjem razodetju in odličnem dostojanstvu
človekove osebnosti je bistveno različna od
nauka, ki vidi v razizmu najvišjo vrednost in
višek človeške kulture. Tako je nujno moralo
priti do spora med Cerkvijo in hitlerizmom,
ker ni mogoče istočasno služiti Bogu in Ma-
monu, pa čeprav se spremeni v kak drug
moderen idol, omnipotentno državo ali oboževano
raso.

Razven tega se močno čuti prevladovanje
versko nestrpnih elementov, ki bi najrajši cer-
kev konfirirali v zakristijo in jo omejili na
striktno liturgične akte v cerkvi. In še to naj

raza nemško časopisje. Vprašanje pa je, ali je zo-
petno zblizanje med Rusijo in Nemčijo, četudi bi
obe stranki to želeli, sploh še mogoče, ker je danes
zunanja politika evropskih držav že v tako fatal-
nem stadiju, da je volja diplomatov komaj še zmoe-
na, da ustavi naglo drveče kolesje dogodkov. Če
bi se uresničilo zblizanje med Hitlerjevo Nem-
čijo in Sovjetsko Rusijo, bi ta na vsak način zahtevala, da
Nemčija pristopi k kontinentalne-
mu garancijemsku paktu, kot se pravi, da bi imel isti
rezultat, kakor bi ga bila rodila razorožiltvena kon-
ferenca, če bi ne bila doživela poloma. Toda vpra-
šanje je, ali bo hotela Nemčija sama svojo poli-
tiko tako zelo desavuirati in po takem velikem
ovinku pristati na to, kar že drugo leto načeloma
z največjo trdovratnostjo odklanja.

Prihod „Führerjev“ v Castel di Stra

Rim, 14. junija b. Z diplomatskimi pripravami
za sestanek Mussolini-Hitler se je izvršila tudi ob-
nova starega razkošnega dvorca v Pizani v Castel
di Stra na obali Brente blizu Benetk. To vilo je
zgradil l. 1736 dož Alojzij Pisani. V teku zadnjih
200 let je bila vila nekoliko preurejena in je nekaj-
krat menjala lastnika. L. 1907 je kupil vilo Napo-
leon I. To vilo je pustil sedaj šef italijanske vlade
Mussolini adaptirati. Za časa adaptacije ni smel
niče v vilo in tudi turistom je bilo prepovedano
ogledati si to zgodovinsko poslopje. Kljub temu pa
se je v inozemstvu zvedelo, da pripravlja šef ita-
lijanske vlade to vilo za svoj sestanek s Hitlerjem.
V Italiji tega niso smeli vedeti, ali bolje ni se smelo
o tem govoriti. Prebivalstvo Benetk in Castela di
Stra je zvedelo to šele včeraj.

Mussolini, ki je bil zadnje dni v Rocca delle
Cominatti pri Forli, je predvčerajšnjim odpotoval
z avtomobilom v Riccione, včeraj popoldne pa se
je iz Riccione odpeljal v Castel di Stra. Z njim
sta bila državni podtajnik za zunanje zadeve Suvich
in šef tiskovnega urada v predsedstvu vlade, Mus-
solinijev zet, grof Ciano. Mussolini je bil z grofom
Ciano v vili Castela di Stra, medtem ko se je Suvich
odpeljal v Benetke in se nastanil v hotelu Daniele.

Ugibanja v megli: o Avstriji, Podonavju, Sovj. Rusiji, Bal- kanu, vzhodu, zapadu, severu in jugu

Pariz, 14. junija. b. Poluradni tisk je prepričan,
da se bo na sestanku med Hitlerjem in Mussolinijem
pretežno razpravljalo o avstrijskem problemu ter o
vprašanjih centralne Evrope. Ta vtis so dobili vsi
francoski diplomatski dopisniki v svojih razgovorih
z merodajnimi osebami. Tudi jugoslovanski zunanji
minister Jevtič je izjavil, da se bo na rimskem se-
stanku debatiralo o izvedbi rimskih pogodb. Jevtič
je dejal, da bosta Mussolini in Hitler temeljito pro-
učila najvažnejše evropske probleme, to je gospo-
darsko obnovitev podonavskih držav, pri čemer bo
prišlo do sporazuma v vseh odločilnih političnih in
gospodarskih vprašanjih. Jugoslavija se bo pri tem
trudila, da pokaže svojo dobro voljo. »Temps« je
prepričan, da se bosta Mussolini in Hitler dotaknili
tudi nove konstelacije, ki je v razvoju med Fran-
cijo, sovjetsko Rusijo in državami Male zveze. Pol-
uradni francoski krogi trdijo, da je Italija sklenila,
da zgradi ožje odnose s sovjetsko Rusijo, in sicer
zaradi tega, ker je vprašanje sirov in Italijo ve-
likanskega pomena. Neki italijanski diplomat je iz-

Ako bi se torej uresničila bojazen onih skepti-
kov, ki pravijo, da tudi sestanek v Stri ne bo
rodil ničesar pozitivnega, kakor ničesar pozitiv-
nega niso rodili vsi diplomatski sestanki zadnjih let
v Evropi, potem bo šele nastopil odločilni tre-
nutek evropske politike, ki bo zahteval od Italije
odgovor na vprašanje, ali pristopi k nameravanemu
francoskemu garancijemsku paktu, ali pa se odloči
za nasprotno. Velikega pomena je pri tem, ali bo
Hitler pripravljen odreči se svojim težnjam po pri-
ključitvi Avstrije k tretjemu rajhu ali ne, kajti za
Italijo je to bistveno vprašanje, preden bi se mog-
la odločiti za Nemčijo ali proti njej. Se večje vpra-
šanje pri vseh teh vprašanjih pa je Velika Brita-
nija, ki ves čas vodi zelo čudno in skoraj nerazum-
ljivo politiko, ki vzemirja vsu Evropo. Zakaj se-
dandji položaj v Evropi nikakor ne bi bil nastal, ako
bi bila Anglija Franciji zagovarjala, da ne bo do-
volila nobenega napada na njene meje in na meje
njenih zaveznikov, kakor jih je ustvarila versail-
ska pogodba. Anglija pa tega noče in zato je upra-
vičen sklep, da si hoče pridržati popolnoma proste
roke, naj nastane na kontinentu kakršen že koli
položaj. In ta politika se v Franciji po pravici
ogorčeno oboja. Mogoče je, da bo Barthoujev
obisk julija meseca v Londonu v tem oziru ustvaril
kakšno isanost.

V sobah, v katerih se je nastanil šef italijanske
vlade, je svoječasnno stanoval Napoleon I.

Nemški državni kancler je odpotoval davi ob
8.20 iz Monakovega v Benetke s svojim letalom.
V njegovem spremstvu je bil zunanji minister von
Neurath in še nekaj višjih funkcionarjev zunanje
ministrstva s šefom tiskovnega urada nemške narodno-
socialistične stranke Dr. Dietrichom. Mussolini je
ob 10 pričakoval na letališču San Nicoletto de Lido
nemškega kanclerja Adolfa Hitlerja. Vse Benetke
so v cvetju in zastavah. Mussolinija in Hitlerja so
povsod navdušeno pozdravljali. Zlasti se je opazilo,
da je pri sprejemu sodelovalo veliko število ino-
zemskih turistov, ki so menda nalašč zato prispeli
v Benetke. Med temi turisti je največ Nemcev, ki
so si oblekli rjave srajce. Takoj po prihodu v Be-
netke se je Hitler podal v svoj hotel. Ob 1 po-
poldne pa se je nemški državni kancler odpeljal v
vilo Pisano, kjer je njemu na čast priredil šef ita-
lijanske vlade svečano kosilo. Hitler je ostal po-
poldne v vili in se razgovarjal s šefom italijanske
vlade Mussolinijem. Nocoj priredi Mussolini v
doževi palači v Benetkah na čast Hitlerju svečan
banquet. Nemški državni kancler ostane v Benetkah
dva dni.

jubil uredniku »Temps«, da je Hitler zahteval se-
stank z Mussolinijem, ker je Nemčija zašla v ne-
ugoden in popolnoma osamljen položaj in se sedaj
trudi, da se iz mučne situacije izvleče s pomočjo
Italije.

Mussolini slabe volje

London, 14. junija. b. Dopisnik Reuterjevega
urada v Rimu poroča, da je Mussolini zaradi te-
rorja narodnih socialistov v Avstriji zelo slabe
volje, zaradi česar bo sestanek med njim in Hit-
lerjem pod zelo neugodnimi okoliščinami. Do tega
sestanka je sploh prišlo na pobudo z nemške strani.
Mussolini od vsega začetka ni bil navdušen za ta
sestank in je pristal nanj šele, ko je videl, da je
razorožiltvena konferenca obsojena na smrt. Isti
dopisnik, ki ima zelo ozke zveze z italijanskimi
uradnimi krogi, je mnenja, da se bodo v Castel di
Stra razpravljala predvsem sledeča vprašanja: 1.
razorožitev. 2. Mussolini bo vprašal Hitlerja, kak-
šno rešitev lahko predloži, čeprav so glavne tež-
koče za sporazum med Francijo in Nemčijo. Mus-
solini bo vsekakor skušal preprečiti oborožitevno
tekmovanje v Evropi. 3. Povratek Nemčije v Zvezo
narodov. To vprašanje je v najožji zvezi z raz-
orožitvenim problemom. Veruje se, da bo Musso-
lini skušal pospešiti povratek Nemčije v reformir-
ano Zvezo narodov, v kateri ne bo več razlike
med zmagovalci in premaganci. 4. Problem Av-
strije. Tu so že vnaprej izključena vsaka pogajanja,
kakor trdi dopisnik Reuterjevega urada. Mussolini
bo zahteval, da Nemčija popolnoma ustavi podporo
narodno-socialističnemu pokretu v Avstriji.

10 letno premirje med Avstrijo in Nemčijo

Pariz, 14. junija b. Današnji »Figaro« objavlja
vsebino nekega predloga, po katerem bo na se-
stanku med Mussolinijem in Hitlerjem govora o
sklenitvi sporazuma za 10-letno politično premirje
bi teklo vzporedno z nemško-poljskim sporazumom.
med Avstrijo in Nemčijo. Trajanje tega sporazuma
za časa premirja bi se Nemčija odrekla vsaki ak-
ciji narodno-socialističnega značaja v Avstriji in
bi spoštovala njeno neodvisnost in samostojnost.
Italija je s svoje strani predlagala, da zagotovi
Nemčiji sodelovanje v gospodarskem načrtu za
obnovo srednje Evrope. Mussolini bo v pogledu
razorožitve predlagal, da se Nemčiji prizna stvarna
enakopravnost in gotove pravice do oboroževanja.
Nemčija bi se morala vrniti v Zvezo narodov in
pri tej priliki staviti predlog o gotovih reformah v
zadevi razorožitve.

Nervozna politična zbiranja

Nov blok Nemčija-Rusija-Poljska-ČSR

Načrt o novem nenapadnem paktu pride pred konferenco MZ

Dunaj, 14. junija. Z. »Neue Freie Presse, poročila iz Prage senzacionalno vest, da obstaja načrt za neki novi nenapadni pakt, ki bi ga imele skleniti Rusija, Nemčija, Poljska in Češkoslovaška. Načrt je baje že popolnoma izdelan in bo predložen konferenci Male zveze, ki začne zasedati v Bukaresti prihodnjo soboto. Ta novi vzhodni pakt bi jamčil samo mir med državami, ki bi se mu pridružile. Francija bi bila naprosena, da naj bi igrala

vlogo jamčitelja, kot recimo Anglija in Italija pri lokarnem paktu. Romunija in Jugoslavija bi se novemu paktu ne pridružili, pač pa Češkoslovaška po predhodnem sporazumu s svojimi zaveznicami. Načrt je nastal baje na pobudo Nemčije, ki je s tem hotela dati vsaj del od Francije zahtevanih varnostnih jamstev. V Pragi so razpoloženi, da imenovani načrt blagohotno študirajo, ker se ujema s političnimi cilji češkoslovaške vlade.

Bojne fronte v Aziji

V švedskem dnevniku »Sveneka Dagbladet« je izšla vrsta člankov, ki jih je napisal znani raziskovalec srednje Azije Sven Hedin o svojem zadnjem potovanju po kitajskem Turkestanu. Članki so vzbudili veliko pozornost in so bili ponatisnjeni od vseh pomembnejših časopisov sveta. Bralci »Slovenca« nam bodo hvaljevali, če priobčimo nekaj posnetkov iz tega potopisa v kraje, ki se v svetovni politiki vedno bolj imenujejo.

Ko je Sven Hedinova karavana prišla iz ruskega v kitajski Turkestan, je naletela ravno na oborožen upor Turkestanecv proti kitajski vladi. Sprva je izgledalo, da jo bodo uporniki po najkrajšem potu poslali v večnost, njihove tovorne avtomobile so konfiscirali za prevoz živeža in bojne materiala. Toda Sven Hedin je imel veliko srečo, da so ravno takrat kitajske vladne čete izvojevale nekaj uspehov ter naglo korakale proti upornikom utrdbam, nad katerimi so tudi že krožila njihova letala in obmetavala taborišča upornikov z bombami. Uporniki niso vedeli, kaj se bo zgodilo. Če oni postrele Švede in naposled vendar le zmaga kitajska armada, ki je Švedom dala dovoljenje, da potujejo v Turkestan, se bo upornikom godilo še slabše. Če jih pa puste pri življenju, bodo morda Švede zanje govorili v primeru poraza. Kako primitivni je torej gon samobrambe, ki ga opazuje tudi v političnem življenju kulturnih narodov, kjer kulturni ljudje včasih dolgo čezajo med dvema političnima stoloma, dokler ne vedo, kje bo zmaga, ali politično rešeno, kje bo korito. In tako se ima Sven Hedin temu praktičnemu čustvu zahvaliti, da je sploh ostal pri življenju in ni mogel nadaljevati svoje znanstveno potovanje v osrčje Turkestanu.

Kdo se prav za prav bojuje v teh zapuščenih pokrajinah, kjer skoroda nikjer ne najdeš človeških naselbin. Najmodernejša orožja, topovi, mali tanki, metalični min, razstrelilne bombe, vse to je pridrilo v te kraje, kot da bi bili topovi in municija predhodniki zapadne kulture! Vse to stane denar. In kdo daje denar. Ali je res, kar pripovedujejo ti divji pastirji, da je potegnila Rusija ob vsej kitajski meji močno vojaško fronto, ki se začela na Daljnem vzhodu, kjer stoji že par let pripravljen, da udari na Japonce, sovjetski general Blücher, in ki teče skozi vso Sibirijo sem dol do turkestanke gorovja. Ali bo res, da v uporabila sovjetska vojska male kitajske naroditve kot svojo predstražo in jih drugega za drugim in drugega proti drugemu pošilja v boj, da s tem spreizkuša terene in polagoma drobi odporno moč Kitajcev. Če je to res, potem imajo te borbe Turkestanecv in Tunguzov, med katerimi se nahaja tudi zelo veliko belih gardistov, ravno tolik pomen kot neprestani obmejni boji na oddaljeni mandžurski fronti.

General Mas, vodja upornikov v Turkestanu, ki je Sven Hedin aretiral, slednjič je ni bil popolnoma premagan od vladnih čet in se je obdržal v južnozpadnem delu Turkestanu, kjer je obdržal v svojih rokah glavno mesto Kašgar. Kako mu mora biti sedaj žal, da je zamudil priliko in ni postrelil Švedov, njihove avtomobile pa obdržal! General Mas postaja narodni voditelj Tunguzov in mohamedancev. Njegov generalštabni svetovalec je rodom iz Skadra in se piše Kemal Kaya ter ina za seboj francoske šote. Kdo ga podpira, kdo ga zalaga z municijo in z denarjem. Misteriji, tajne, ki jim v teh brezmejnih puščavskih pokrajinah ni odgovora, na katere odgovarjajo samo slutnje.

V Tokiju obstoja sloviti vseislamski odbor, ki razvija veličansko delavnost med islamom. V Tokiju se nahaja tudi neki turški pobeželi princ, ki ga Japonci skrbno čuvajo in negujejo, ker ga nameravajo nekoč poslati v Turkestan, da postane tam vladar neodvisnega sultana, na isti način, kot je Puji prišel do mandžurskega prestola. Japonska bi rada zadržala kitajsko državo tudi na zapadu. Pri tem se opira na svoj vseislamski odbor in na nezadovoljnost zapadnokitajskih pokrajin, ki so site odvisnosti od Kitajske. Dva milijona in pol prebivalcev šteje Turkestan. Od tega je polovica arabsko govorečih Tukmenov, 15 odstotkov je mohamedanskih Kitajcev, 12 odstotkov ruskih Kozakov, ostali pa so Tunguzi in Mongoli. V 19. stoletju je mohamedanski del Turkestanu napovedal »sveto vojno« Kitajcem; obe stranki sta se borili z največjo okrutnostjo, na bojišču, a tudi z zahrbitnimi bodali, z strupom in z vesali. »Sveta vojna« je takrat mohamedance skoraj iztrebila, tako strašno je bilo maščevanje kitajskih čet, ko so upor zadušile.

A borba traja dalje, neprestano, brez prenehanja. Le včasih izbruhne do večjih obsegov, ko se začrtajo bojne fronte, potem pa zopet zleze nazaj v zemljo in v skalovje, kjer delujejo noži, strupi in vesala. In general Ma je že od nekdanj neizvoljeni vodja te borbe proti Kitajcem. Do leta 1932 je pripadal Angležem prijaznim mohamedancem in je sprejemal tudi od Angležev vso potrebno pomoč. Pred dvema letoma so se mu Angležji zamerili in on je prestopil k prijateljem Japonske in je tudi z njeno pomočjo vprizoril strašen in krvav upor v okraju Kerin, pri katerem so sodelovali celo japonski oficirji, ki so jih sovjetske predstraže ujele in prepeljale v Moskvo. Takrat so prišle na dan tudi zanimive listine o japonskem programu, ki bi ga naj izvedel general Mas v tej točki. V Turkestanu naj se ustvari veliko neodvisno cesarstvo, ki bi se z mandžurskim cesarstvom in s cesarstvom še neosvobodjene notranje Mongolije zvezalo v Zvezo azijskih narodov, kateri bi se pridružili še ostanki Kitajske in japonski imperiji. Veliko zamisel, ki jo gojijo kot svetinjno v cesarskem Tokiju. Toda kerimski upor ni uspel. Bilo je preveč kandidatov za turkestanški prestol, bilo je preveč podkupovanja od angleške in od ruske strani. Kerimski okraj, ki spada med najbolj bogate in najbolj puščavo vsega Turkestanu, se je spremenil v puščavo. General Mas ni postal cesar, obdržal je le majhen del Turkestanu, kjer se znova zalaga z municijo, da znova udari po poveljih Japonske.

Zapadno od Masove revolucionarne cone leži Afganistan. Japonska ima tam stalnega poslanika in japonski oficirji vežbajo afganeko vojsko. Kako daleč je že čas, ko je Anglija sama gospodarila v Afganistanu, ali ko sta se Anglija in Rusija borili za premoč. Danes se je vrnila Japonska. Toda Anglija in Rusija segata po obrambnih sredstvih. Tudi Anglija, tudi Rusija sta po japonskem zgledu ustanovili vseislamske odbore, Anglija v Indiji, kjer hoče združiti vse mohamedance v skupno cesarstvo, Rusija v Teškentu, kjer pripravlja skupno cesarstvo vseh mohamedancev v Aziji. In zato so borbe v Turkestanu tako krvave, ker jih v imenu japonskega, angleškega in ruskega vseislamskega odbora med seboj bijejo pristaši Japoncev, Angležev in Rusov.

Vse to je videl Sven Hedin, ko je vstopil v notranjo Azijo, da v imenu kitajske vlade študira možnosti za zgradbo velike avtomobilske ceste, ki naj bi vezala Sinkjani s pravo Kitajsko. Do sedaj je na razpolago le čisto navadna in slaba karavanska cesta, ki pelje iz Pekinga v Urumči, glavno mesto Sinkjana, a se izogne veliki puščavi Gobi. Potovanje traja na tej cesti dva do tri mesece. Avto bi vozil le 14 dni, če bi bila enkrat cesta dograjena. Na ta način bi rada kitajska vlada v Nankingu povežala nase to oddaljeno pokrajino. Če se kitajski načrti poročili, potem bosta Kitajka in Anglija, ki jo podpira, še nadalje nadzorovali, vsaj v političnem in gospodarskem pogledu, tolikanj osporovani Turkestan. In v tem primeru bi se tudi sovjetska rdeča vojska razbremenila in bi mogla z vso težo navalliti na mandžurske meje. Računi, ki se izgubljajo v meglenih razdaljah Azije in v somraku časa...

Dr. Dolluss v Pešti

Budimpešta, 14. junija. p. Danes dopoldne je prišel v letalom v Budimpešto avstrijski zvezni kancler dr. Dolluss. Na letališču ga je sprejel minister Fey ter zastopniki madžarske vlade. Z letališča se je podal dr. Dolluss na mednarodni kmetijski kongres, kateremu prisostvuje nad 1000 delegatov iz vse Evrope. Kancler je bil od navzočih prisrčno pozdravljen ter je imel dolg referat o agrarni politiki. Ugotovil je vse važne spremembe v smernicah agrarne politike v zadnjih letih ter je zlasti opozarjal na združeno organizacijo, ki je najvažnejša kmetijska organizacija in katere namen je ohraniti samostojnost in eksistenco kmeta. Obširno je navajal avstrijske ukrepe v varstvo kmeta, kakor zakon o prometu z živino, izravnalni fond za mleko, izvoz lesa itd. Proti koncu je dejal, da je kmetijska kriza povzročila svetovno gospodarsko krizo in zato je pričakovali le od rešitve kmetijske krize sanacijo svetovnega gospodarstva. Konča je z besedami, da mora biti kmetijsko gospodarsko delo prečeto tudi z nacionalno mislijo, ker mora vpoštevati naravne gospodarske zakone ter zakone gospodarskega sožitja med ljudmi. Po kongresu je bil Dolluss na kosilu pri Gömbösu. Upravitelj države Horthy je popoldne sprejel v avdienco ministra Feyja.

Nemčija proglasila moratorij

Berlin, 14. junija p. Danes popoldne se je sestal upravni odbor Reichsbanke na redno sejo. Na tej seji je bilo predsedniku dr. Schahtu naročeno, naj uradno sporoči, da uvede nemška vlada za vse terjatve do Nemčije s 1. julijem t. l. do konca leta popoln transferni moratorij. Danes je banka izdala dolg komunike, s katerim se ta sklep sporoča javnosti. Ukine se transfer v devizah tudi za ona posojila, katerih služba je bila mednarodno zagantirana. To so: Dawesovo posojilo iz l. 1924. Youngovo iz leta 1930, Kreugerjevo iz leta 1929 in posojilo Kalisindikata v Ameriki. Na ta način hoče Nemčija zopet nabrati potrebne devize za povečanje zlate podlage, ki je padla pod 100 milijonov mark. Ukrep ni prišel nepričakovano in upniki Nemčije že obetajo represalije napram Nemčiji, kar bo dovedlo do naraščajočega zastoja v svetovni trgovini.

Tudi Francija ne plačuje dolgov

Paris, 14. junija. AA. Havas poroča: V Washingtonu in v Parizu so istočasno objavili besedilo note, ki jo je večeraj izročil francoski poslanik v Washingtonu tanošnjemu zunanjemu uradu, in ki pravi, da francoska vlada ni v stanju, da bi 15. junija prevzela plačila, ki jih je morala 15. decembra 1932 dalje odložiti zaradi posledice moratorija iz istega leta. Francoska vlada ne zanika obstoja teh dolgov in je pripravljena poiskati z ameriško vlado rešitev, ki bo vpoštevata sedanje okoliščine in ki bo mogla ustrezati interesom obeh držav.

Nemško časopisje ne sme več izdajati „verskih prilog“

Berlin, 14. junija. Notranje ministrstvo na Oidnburškem je prepovedalo vse n listom na svojem področju posebne verske priloge. Prepoved ulemnjuje ministrstvo s tem, naj bi vera ne posegala v politiko.

Göbbels v Varšavi

Varšava, 14. junija k. Zelo značilno je dejstvo, da je ob priliki Göbbelsovega obiska v Varšavi nenadoma zbolel poljski ministrski predsednik, ki danes zato ni hotel sprejeti dr. Göbbelsa. Tudi časopisje je danes nenadoma stopilo v rezervno in prisotnost Göbbelsa v Varšavi komaj še omenja. Tudi maršal Piłsudski je nenadoma zbolel in je bil obisk nemškega ministra zato odpovedan.

Dunajska vremenska napoved. Zelo oblačno, mestoma dež ali nevihte.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno, zmerno toplo, z naraščajočo oblačnostjo, noči pretežno jasne.

Sprememba deviznega pravilnika

Poleg Narodne banke se lahko bavijo s plačilnim prometom z inozemstvom tudi druge v to pooblašene banke

Belgrad, 14. junija. AA. Finančni minister je na podlagi čl. 9 pogodbe med državo in Narodno banko o izvršitvi zakona o denarju kraljevine Jugoslavije z dne 1. januarja 1931 na predlog Narodne banke sklenil, naj se čl. 1 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami (izdanje fin. ministrstva iz l. 1933) izpremeni in da se glasi: Z devizno in valutno trgovino, s posredovanjem poslov plačilnega prometa med našo državo in inozemstvom kakor tudi z ostalimi posli deviznega prometa se lahko bavijo razen Narodne banke samo denarni zavodi, ki dobe za to posebna pooblastila od Narodne banke. S trgovino s tujim denarjem, papirnatim kakor zvečenim, se lahko bavijo poleg pooblaščenih zavodov samo tiste menjalnice, ki dobe od Narodne banke posebna pooblastila. Vsi ti posli se morajo izvrševati v mejah denarnega pooblastila in v prostorih denarnega zavoda oziroma menjalnice, za katero veljajo. Ta pooblastila sme Narodna banka vsak čas odvzeti s tem, da sporoči pisмено denarnemu zavodu oziroma menjalnici svoj sklep o preklicu dovoljenega pooblastila.

Denarni zavodi, pooblašeni za posle z devizami, lahko prodajajo devize v vseh s tem pravilnikom predvidenih primerih, v kolikor plačilo ni urejeno drugače (s kuringom, sklepom fin. min., s pooblastilom za kompenzacije itd.). Denarni zavodi, pooblašeni za posle z valutami in pooblašene menjalnice lahko prodajajo tuje valute v nevtanicačal ponikom na podlagi vidiranih potnih listin po določbah čl. 4 tega pravilnika, drugim osebam pa sa-

mo na podlagi posebnih pooblastil fin. ministrstva. Pooblašeni denarni zavodi in menjalnice smejo prodajati kovano in nekovano zlato samo Narodni banki, drugim osebam in ustanovam za industrijske in druge utemeljene svrhe pa le s posebnim dovoljenjem Narodne banke.

Nakup in prodaja deviz in valut, plačilo dolgov in terjatev v anozemstvu, kakor tudi drugi posli deviznega prometa se morajo izvrševati izključno s pomočjo v to pooblaščenih ustanov.

Domači posli v tuji valuti ali vezani na zlato - prepovedani

V notranjosti države se ne smejo sklepati posli v tuji valuti in se ne smejo vezati na tujo valuto in zlato, marveč se morajo izvršiti v dinarjih brez kakih pristavkov.

Prav tako se izpremeni tudi zadnji stavek odstavka 1 čl. 6 pravilnika o ureditvi prometa z valutami, ki se glasi:

Vsak izvoznik je dolžan prenesti devizo z državo takoj po plačilu protivrednosti blaga. Skrajni rok za plačilo protivrednosti izvoženega blaga znaša 90 dni, računajoč od stvarno opravljenega izvoza. Če izvoznik takoj ali v navedenem roku ne prenese protivrednosti blaga iz inozemstva in ne dokaže potrebe, da se rok za plačilo izvoženega blaga podaljša, se ga bo smatralo, da namenoma težavira (nakopčuje) devize v inozemstvu.

V Avstriji vlada mir

Dunaj, 14. junija. p. Ponoči in danes ves dan ni bilo po vsej Avstriji nobenih atentatov več, le na par krajih na Dunaju so eksplodirale papirnatne bombe.

Dunaj, 14. junija k. Po nalogu notranjega ministra so z ozirom na zadnje dogodke v Avstriji razpuščena vsa dobrodelna in pevška društva.

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 14. junija. m. Na današnji skupščinski seji je bilo po izvršenih formalnostih sporočeno, da je predložil finančni minister Narodni skupščini v pretres zakonski osnutek o državnem računovodstvu in državnem pravonaravnstvu. Ing. Ferdo Šega je vložil interpelacijo proti Trboveljski premogokopni družbi zaradi nečiste vode v Savi. In interpelacijo Miraljiča o pogodbah za zgradbo železnice, je odgovoril predsednik vlade Uzunović, ki pravi, da je govor predgovornika klasičen primer, kako se lahko zlorablja liberalnost izvrševanja skupščinskega poslovnika, po katerem je predvideno, da se najnost interpelacije po jasnosti rešuje brez diskusije. Predsednik vlade Nikola Uzunović je ostro obojal izvajanja predgovornika, ki so škodljiva za splošne interese, posebno še z ozirom na to, ker ni navedel nobenih konkretnih dejstev in dokazov. Predsednik vlade končno naproša interpelanta, naj ne brani in varuje nikogar in naj takoj pride z vse ni podatki, ki jih ima, na dan, naj te podatke predloži komisiji, ki proučuje pogodbe, lahko jih pa izroči tudi vsakemu sodišču.

Za njim je govoril bivši prometni minister Radojevič.

Takoj nato pa je prišla na vrsto druga Misirlijeva interpelacija, na katero je zopet odgovoril predsednik vlade.

»Če sem dobro slišal,« je rekel g. Uzunović, »je temu tako, potem je njegova dolžnost, da takoj imenuje vse one jugoslovanske državljane, ki so s Staviskijem delali nedovoljene kupčije in vohunili, jaz ga pozivam in zahtevam od njega, naravnost apeliram nanj, da vse, kar ve, sporoči pristojnim oblastem in organom, da se najdejo vsi oni, ki so s Staviskijem v naši državi vohunili. Če pa tega ne bo v najkrajšem času storil, pa se bodo izvajale posledice.« Tudi za to interpelacijo vlada ni sprejela zahtevane nujnosti.

Nato so prešli na dnevni red. Sprejeli so zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu. Prihodnja seja bo jutri ob 10 dopoldne.

Iz sodne službe

Belgrad, 14. junija. m. Pravosodni minister je predložil Narodni skupščini zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah v zakonu o ureditvi rednih sodišč od 18. januarja 1929. Čl. 1. tega zakona se glasi: V § 33 se doda: Stevilni sodnikov pri apelacijskih sodiščih, računajoč pri tem tudi predsednika in podpredsednika je sledeče: Pri apelacijskem sodišču v Zagrebu 30, pri apelacijskem sodišču v Sarajevu 19, pri apel. sodišču v Novem Sadu 18, pri apelacijskem sodišču v Ljubljani 16, pri apelacijskem sodišču v Splitu 15 in pri apelacijskem sodišču v Skoplju 12. Ta zakon stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenih novinah«.

Utrinki

LANI IN LETOS

ali nedostojnosti nemške časopisne cenzure. Nemški propagandni minister poluje v Varšavo. Zanimivo bo ponoviti ob tej priliki navodilo, ki ga je kot vrhovni šef cenzure nad nemškim tiskom lani ob priliki 250 letnice osvoboditve Dunaja od Turkov dal nemškemu časopisju:

»Časopisom polagamo na srce, da naj ob priliki velikih osvobodilnih jubilejnih slavnosti na Dunaju dne 12. septembra 1933 (250 letnica bitke na Dunaju) nikakor preveč ne poudarjajo vloge, ki so jih pri osvobodilnih bojih igrate poljske armade, in da naj bolj poudarjajo resnice, da imajo za zmago nad Turki pred Dunajem zasluge le nemške armade in ne poljske. Tudi je prepovedano pisati pri tej priliki proti Turkom in turški državi. Ministrstvo nalaga tudi časopisju dolžnost, da pošlje svoje lastne poročevalce na Dunaj.«

Bog ve, če so mu to navodila prebrali, ko je dr. Göbbels izstopil na varšavskem kolodvoru.

ANGLIJA PRAČAKUJE VERSKEGA PREEROJENJA

O tem vprašanju je pred kratkim predaval p. J. Morgan, profesor na Oseoit College v Birminghamu. Predavatelj je prepričan, da je Anglija sedaj na prelomu, da pričrlija »na tuzine pred viharjenje. Ko bo ta vihar minil, bo ljudstvo strlo za preseljeno po dejanjih državnih avtoritet, politiki, ko bo čisto, da vse člo... Za teorije odpu... dujejo, zopet iskalo rešitve tam, kjer edino jo

morejo najti, v Petrovi ladji. P. Morgan je na podlagi dolgoletnih skušenj sredi bojevo, vprašan in struj sodobne vsakdanje resničnosti prišel do prepričanja, da je današnje stanje katoličanstva z ozirom na nekatoliško okolje čisto drugačno, kakor je bilo pred vojno. Predsedki proti katoličanstvu, ki so pred vojno bili še tako voliki, da so se še celo katoličani v javnosti izogibali besed »katoliški«, »pater«, ali celo »duhovnik«, so danes popolnoma izginili. V političnem, socialnem, gospodarskem in duhovnem življenju ni nobena omejitve več, če kdo spada k katoliški cerkvi. Nekatoličani do katoličanov celo niso več »brezbrizni«, ampak jih »trpe«. Ko dlovec poluje po deželi, povsod srečuje, posebno med izobraženci, stolne resnih mladih ljudi, ki iščejo resnice in ki so ugotovili, da je katoličanstvo edini svetovni nazor, ki more popolnoma prepričevalno in zadovoljivo razložiti ter raztolmačiti človeško življenje in njegov smisel. V menjačiji se in neslalnji zmedri verskih, socialnih in moralnih mnenj je to odkritje za vse iskajoče največje važnosti. Na drugi strani seveda se dogajajo tudi odpodi od Cerkev. To pa je pripisovali vplivu boljševizma in modernega poganstva in njegovih različnih oblikah. Pripravljeni moramo biti na to, da Cerkev se taka čas, ko jo bodo prekinjali, preganjali in izganjali e katokombe, ko bi pod vodstvom nekaterih prenapetih socialisti započeli na njo naskok, ki bi bil morda podoben francoski revoluciji. Ko bo Cerkev ta vihar premagala, se bo poravnala e katoliško Cerkev vsa Anglija. Kajti Anglija je »Merrie England«, to je Marijina Anglija.

Belgrad, 14. junija. AA. Prometni minister je izdal odlok, naj se v pravilniku o hranilni in čekovni službi na poštah in v navodilih za poslovanje s Poštno hranilnico ukinejo vse določbe o plačniku v hranilnem prometu za vse knjžice, ki jih odslej izdajo.

Glede knjžic, ki so jih do uveljavitve tega sklepa izdali plačnikom, ne pa vlagateljem, je prometni minister odredil, naj pozove vse vlagatelje, da v treh mesecih od 15. junija dalje prevzamejo v svoje roke dotične hranilne knjžice in jih pred poštnimi organi podpisajo. V nasprotnem primeru bo Poštna hranilnica uradno prepovedala izplačila po teh knjžicah, plačnike in vlagatelje pa bo napotila na sodišče, da dokažejo lastništvo teh vlog.

Ta naredba ne velja za primere, ko roditelji vložijo na ime svoje nedoletne dece. — (Iz Poštne hranilnice.)

Osebne vesti

Belgrad, 14. junija m. Vpokojeni so sledeči učitelji in učiteljice: Franc Pristovšek, Ljubljana, Vinko Recelj, St. Janž, Milko Kosi, Sv. Barbara, Alojz Becelj, Ljubljana, Ana Boštjančič, Sevnica, Vincencija Novak, Brežice, Jože Zupančič, Prečna, Rudolf Kocmut, Sv. Urban, Ivan Klementič, Galicija, Matija Berger, St. Jur, Josip Bizjak, Celje, Ivan Lozar, Grčarice, Emilija Dular, Slovenjgradec, Helena Dolc, Dolenje, Rudolf Zore, Predoslje, Milko Marelič, Sv. Marko, Anton Vodopivec, Bohinj, Konrad Barle, Metlika; Marija Račič, Brezovica, in Adolf Rozina, Ormož.

Belgrad, 14. junija. m. Za višjega agrarnega svetnika banske uprave donavske banovine je postavljen Jan Osojnik, višji agrarni svetnik okrajnega načelstva.

Belgrad, 14. junija m. Za sodne pripravnike so postavljeni na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani: Otmir Cvirni, dr. Dušan Kraigher, Ciril Kovač, Franc Colarič, Josip Kunič, diplomirani pravnik iz Ljubljane. — Za pripravnika pri okrajnem sodišču v Celju je postavljen Viktor Turnšek, uradniški pripravnik finančnega ravateljstva v Novem Sadu. — Napredovali so v 8. pol. skup. sledeči kanclisti: Ivačić Franc pri okrajnem sodišču v Krškem, Josip Makut pri okrajnem sodišču v Ljubljani, Franc Tumpej pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

Belgrad, 14. junija m. Za tajnika upravnega sodišča v Celju je postavljen v 7. pol skup. dr. Jakob Mlinar, pisar istega sodišča.

Belgrad, 14. junija. Postavljen je za šefa oddelka državne bolnišnice v Ljubljani v 4. skupini 1. stopnje dr. Leopold Ješe, za višjega pristava doma narodnega zdravlja v Mariboru v 7. skupini pa dr. Josip Vrtovec.

Belgrad, 14. junija. m. Davi je prispel v Belgrad ban dravske banovine dr. Marušič.

Vatikansko mesto, 14. junija. m. Včeraj je bil sprejet v posebno avdienco pri sv. očetu jugoslovanski opolnomočeni minister v Vatikanu Simič.

★

Zagreb, 14. junija. k. S 15. junijem nastopi zanimiva sprememba v našem zračnem prometu. Od tega dne naprej se bodo namreč letala na poti Zagreb-Belgrad ustavljala tudi v Borovem, kjer je tvornica Bata zgradila moderno letališče. Naš zračni promet se zelo dobro razvija in je potnikov zmeraj več. Včeraj je bilo zopet v Zagrebu toliko potnikov, da je moralo startati še drugo letalo v Belgrad.

Za naš tujski promet

Z občnega zbora Zveze za tujski promet

Ljubljana, 14. junija.

V mali dvorani Zbornice za TOI je bil danes ob 10 redni občni zbor Zveze za tujski promet. Občnega zbora se je udeležilo mnogo zastopnikov v Zvezi včlanjenih društev, ki so napolnili dvorano. Občni zbor je olvoril predsednik dvorni svetnik dr. Rudolf Marn, ki je pozdravil odličnejše zastopnike.

Med navzočnimi navajamo: zastopnika g. bana in banske uprave inspektorja dr. Guština, zastopnika socialno-zdravstvenega oddelka dr. Luznarja, zastopnika mestne občine dr. Brileja, zastopnika ravnatelja drž. železnice načelnika Deržiča, zastopnika Zbornice za TOI dr. Koceta, predsednika SPD dr. Pretnarja, predsednika Zveze gostilničarskih združenj Cirila Majcna, predsednika hišnih posestnikov Freliba, zastopnika avtokluba dr. Cirila Pavlina. Dalje so se zborovanja udeležili župani važnejših tujako-prometnih krajev, oziroma predsedniki tamkajšnjih olepševalnih društev itd.

Predsednik je predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravno brzojavko ministru Demetroviču, ki sta bili obe toplo sprejeti. Dalje se je predsednik spomnil pokojnih zaslužnih sodelavcev, tako dr. Vinka Gregoriča, tajnika gostilničarskih združenj Antona Pintarja in župnika Ivana Pibra. Njihov spomin so navzočni počastili s tem, da so vstali. Predsednik se je za podporo zahvalil še g. banu in banski upravi, mestni občini ter uradništvu zveze, ki je pod vodstvom ravnatelja g. Pintarja marljivo delalo.

Dr. Guštin je zvezi čestital v imenu g. bana za vse uspehe ter obljubil polno razumevanje s strani banske uprave; enako priznanje je ponovil v imenu mestne občine dr. Brilej, ki je naglašal zlasti velik pomen jesenskega festivala, ki bo septembra meseca v Ljubljani; načelnik Deržič je v svojem pozdravu priporočal tesnejšo zvezo in sodelovanje med železniškim ravnateljstvom in Zvezo za tujski promet. V imenu avtokluba je pozdravil zborovanje dr. Cirila Pavlina, v imenu mariborske zveze pa inž. Šlajmer.

Iz obsežnega poročila o delovanju zveze posnemamo najvažnejše ugotovitve: V primeri z l. 1932 se je v letu 1933 število nočnih zvišalo za približno 30%, kar pomeni, da so tujci ostali lani pri nas dalj časa kakor predlanskim. Do sedaj je bilo lanske leto za nas rekordno leto v tujakem prometu. Predvsem je vzrok za to nizka vrednost dinarja v inozemstvu. Tujci so pri nas bivali zelo poceni in zato ta narast tujskega prometa ni prinesel dosti koristi interesentom in celokupnosti, kvečjemu, da je okrepil notranji konsum. Med tem, ko so v Prigorju bili inozemci v enakem številu kakor naši državljani, je v Sloveniji med vsemi tujci bilo dve tretini naših državljanov. Med inozemci so bili prvi Avstrijci, drugi pa Čehoslovaki, ki so narasli za 100%, medtem ko so Nemci zaradi hudih deviznih ovir padli na tretje mesto. Madjari hodijo k nam stalno v istem številu in zavzemajo četrto mesto, tudi število obiskovalcev drugih narodnosti je stalno na isti točki.

Nadalje navaja poročilo vse številne intervencije, ki jih je zveza napravila v prilog hotelirstva, ki močno trpi zaradi prezadolženja in visokih obrestnih mer, v prilog avtomobilizma in zboljšanja avtomobilskih cest, glede železniškega in zračnega prometa in glede turističnih konferenc v Avstrijo. Kakor vsako leto, je zveza tudi lani vzdrževala sotesko Vintgar, kjer so bile v najlepšem redu vse galerije, pota in mostovi.

Iz statistike posnemamo, da je lani obiskalo naše kraje 129.829 ljudi (leta 1932 148.458). Lani je bilo plačanih 834.482 nočnih (leta 1932 652.369). Torej je lani obiskalo v primeri z letom 1932 Slovenijo manj tujcev, ki pa so dalj časa ostali pri nas. Med tujci je bilo Jugoslovancev 96.000, Avstrijcev 11.000, Čehoslovakov 11.000, Nemcev 3000. Ostale podatke iz tujako-prometne statistike smo svojčas že priobčili.

Zveza šteje sedaj 62 članov, izključno juridičnih oseb. Po deželi so se ustanovila številna olepševalna in tujako-prometna društva, ki agilno delujejo. Poročilo omenja dalje uspešno propagandno delo v raznih jezikih, posebej pa še propagando za zimski sport. Zveza je lani izdala za propagando 114.000 Din.

K predložnemu blagajniškemu poročilu je predlagal v imenu nadzorstva g. Vargazon razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Mesto umrlega člana nadzorstva dr. Vinka Gregoriča je bilo potrebno izvoliti novega odbornika. Na to mesto je bil izvoljen kot zastopnik Dolenjske ing. Franc Zupančič.

Sledila je daljša obravnava o raznih predlogih. Dr. Režek je vložil predlog glede pospešitve vožnje na progi Ljubljana-Karlovac. Predlagatelj je bil odsoten, zato je njegov predlog utemeljeval dr. Pavlin, ki je posebno povdarjal, da moramo skrajšati čas vožnje iz Slovenije do morja, ter je zato pozval Zvezo, naj se priključi tudi akcijskemu odboru za zgraditev jadranske proge. Obema predlogoma so se zborovalci z navdušenjem priključili, zlasti, ko je dr. Kocce navedel zanimive politične momente k temu predlogu. Ing. Miklav je govoril o zakonu za turisti-

zem, ki se sedaj pripravlja. K temu predmetu so govorili tudi predsednik dr. Marn, dr. Šter, dr. Pretnar in drugi. Iz obravnave je bilo razvidno, da se bo Zveza borila proti poskusu kakšnega »lex Putnik« ter da bo zahtevala okvirni zakon, ki naj omogoči čim večje svobode in prednosti tujako-prometnih organizacij, ter čim večje možnosti razvoja svobodnega tujskega prometa. Zastopnik »Krkac« g. Podbevšek je glede na tujako-prometno konferenco za Dolenjsko v Novem mestu 18. t. m. zaprosil za več pojasnil, ki mu jih je predsednik dr. Marn tudi dal. Na opozorilo člana Zvezeine uprave dr. Andrejka, da »Krkac« ni članica Zveze in da zato njen zastopnik nima pravice posegati v debato, je g. Podbevšek odvrnil, da je Zveza tiskala v svojem poročilu, da je stopila v stik z društvom »Krkac« in da si od sodelovanja z njo obeta dokaj uspeha za napredek tujakega prometa na Dolenjskem. To sodelovanje goji »Krkac« že od svojega začetka in ga bo tudi v bodoče. Bilo mu je samo do tega, da dobi željene informacije.

Obširen govor je imel predsednik Zveze gostilničarskih združenj Ciril Majcen, ki je zahteval med drugim moratorij, oziroma vsaj olajšanje plačevanja dolgov za hotelsko industrijo, omejitve števila vinotočev, ki škodujejo a svojo konkurenco reprezentančnim lokalom, olajšanje pri izdaji godbenih licenc, sodelovanje Zveze pri davčnih komisijah za sezonske kraje, priznanje s strani električnih podjetij, da je tok v restavracijskih

podjetjih industrijski tok, in temu primerno pocenitev, dalje naj občine uporabljajo takso na nočne izključno v tujako-prometne namene, pocenitev telefona in tujako-prometne namene in montiranje telefona na planinskih postojankah. Tem predlogom sta se priključila tudi blejski župan Vovk in dr. Kocce. Zadnji je zlasti povdarjal potrebo, da se uvedejo znižane weekend karte na železniških progah, kar se bo obneslo tudi državnim železnicam. Dr. Ciril Pavlin je predliral za gradbo avtomobilske ceste na Vršič, za gradbo avtomobilske ceste iz Ljubljane proti Kočevju, ki bi veljala do meje Slovenije samo kakih 5 milijonov dinarjev, za uvedbo motornih vlakov tudi v naši banovini in za pospeševanje ter podpiranje zimskega sporta, ki more privabiti k nam mnogo tujcev. Ta izvajanja sta podprla tudi dr. Pretnar in dr. Kocce. Zadnji je opozoril zlasti na velike zasluge, ki jih ima s propagando za naše kraje miss Copeland. C. Majcen je opozoril, da pride v kratkem kakšnih 40 nemških časnika na obisk v Jugoslavijo, ki jim bo treba pripraviti dostojen sprejem, ker bo to najboljša propaganda za naše kraje.

Po raznih drugih predlogih je zaključil zborovanje predsednik dv. sv. dr. Marn z obljubo, da bo Zveza vpoštevala in skušala uresničiti vse predloge, glede zakona o turizmu in drugih važnih zadevah pa se bo še danes brzojavno obrnila v Beograd, nakar pošlje tudi brzojavna pojasnila.

Smrtna nesreča z molornim kolesom pri Celju

Celje, 14. junija.

Danes ob četrta na dve popoldne se je v Medlovu pri Celju blizu Joštovega mlina z molornim kolesom smrtno ponesrečil 30letni mehanik Ivan Grčar z Jesenic. Grčar in njegov tovariš sta se danes skupno pripeljala na motorju v Celje. V Celju je pa kupil Grčar novo molorno kolo znamke »Terrot« in sta se tovariša ob navedenem času vračala po Ljubljanski cesti iz Celja. Grčarju, ki je vozil zadnji, je najbrž že med vožnjo postalo slabo, ker

so mimoidoči videli, kako je pred krajem nesreče zanašalo njegovo kolo semintja.

Na navedenem mestu je Grčar s kolesom zavozil v jarek, njega pa je vrglo na trotoar. Zlomil si je levo roko ter se poškoval po glavi. Iz usled mu je curljala kri. Verjetno je, da ga je zadel kap, ker je bil po izjavah očividcev na mestu mrtev.

Iz dokumentov, ki so jih našli pri njem, so ugotovili njegovo identiteto. Prepeljali so ga v mrtvašnico okoliškega pokopališča.

Slovinci na Dunaju živahno delujejo

Dunaj, 6. junija.

»Slovenski krožek« priraja vsako nedeljo in praznik izlete v dunajsko okolico. Izleti so vedno prav živahni. — V nedeljo, 27. maja smo priredili izlet na Kahlenberg do cerkve, ki stoji tam v spomin na Jana Sobieskega in osvoboditel Dunaja leta 1683. Cerkev so doslej oskrbovali Poljaki, kajti v njej je vse polno poljskih spominov na velikega kralja. Kedarkoli prihajajo na Dunaj Poljaki v večjih ali manjših družbah, ne zamude nikdar obiska tej poljski cerkvi.

To nedeljo je veljal naš obisk v prvi vrsti tej cerkvi. Bilo nas je bilo 70. Celo oče in mama Štrusova, ki imata skupaj menda 150 let, sta jo priromala do tu sem po hribu navzgor. Koroški akademik duhovnik Kolmar je opravil v navzočnosti vseh Slovencev in še drugih gostov slovenske šmarnice ob petju koroških akademikov, ki imajo v Krožku svoj poseben pevski zbor. Morda je bilo to prvič, da se je v tej cerkvi razlegala slovenska beseda in pesem. — Po šmarnicah smo pa vsi vkup zapeli pred cerkvijo nekaj naših narodnih pesmi sredi večje družbe nemških izletnikov. Vsem je slovenska pesem jako ugajala. Nemci ne znajo kaj takega. — Pod Kahlenbergom smo v veselju končali ta večer v znanem Trummelhofu v Hietzingu, tam blizu posestva slovenskega mecena Knaflja. Naslednjo nedeljo smo bili v Pertholdsdorfu v prav odličnem številu. Zopet se je razlegala slovenska pesem tu med pesmi željnimi tujci, ki so dajali tudi naši pesmi vso čast. Prihodnjo nedeljo bo veljal naš izlet slovenskim naseljencem v glasovitem Lainzertiergartnu.

»Jugoslovanski večer« v dunajskem radiu je dosegel izredno laskavo oceno v dnevnem časopisu, kar z veseljem sporočamo naši javnosti. Prišlo je je nekaj čestitk tudi iz domovine. Naš zborovodja prof. Klemo Viškovič je dobil iz svojega rojstnega kraja več pohval, med temi prav laskavo od okrajnega glavarja. Bili so srečni, da so na valu Dunaj slišali tako lep naš program. Radio Wien je naklonilo vsem sodelovalcem nagrado — 300 šilingov. — »Slovenski Krožek« je zadovoljen s tolikim uspehom. Skušal bo to leto še z večjim uspehom stopiti

— Pri isihjasi sledi na kozarec naravne »Franz Josefove grenčice, popite jutraj na teče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

pred dunajsko občinstvo in potem tudi pred našo jugoslovansko javnost.

Dne 17. t. m. bomo imeli poletni zaključni večer na verandi Narodnega doma v Turnergasse, kjer smo imeli že znamenitih koncertov, imamo tam slovensko šolo in vaje za tamburaški zbor. Naši lepi prostori v hotelu Fuchs na Mariahilferstrasse so za take prilike že premajhni.

V slovenski šoli poučuje zdaj po odhodu gosp. Zlatka Bisaila v Novi Sad koroški akademik gosp. Travnik, le ako je zadržan, poučuje predsednik. — Torej se le gibljemo po svojih skromnih močeh. Pričakujemo, da nas domovina ne — pozabi. Saj smo tudi mi njeni sinovi in hčere, ki skušamo delati domovini v tujini le čast. —č.

Jugoslovani po veri

Katoličani in Slovenci izumiramo?

Pred kratkim so izšle končne številke o ljudskem štetju l. 1931. Prvič so sedaj objavljene podatki o veroizpovedi jugoslovanskega prebivalstva. Ljudsko štetje je ugotovilo tele številke:

Po ljudskem štetju je v naši državi 6.785.000 pravoslavnih; 5.218.000 rimokatoličanov; 1.561.000 muslimanov; 231.000 protestantov; okrog 70.000 pripadnikov raznih drugih krščanskih cerkva ter 68.000 židov. Ljudi brez veroizpovedi je samo nekaj nad 1000.

Pravoslavni imajo absolutno večino v šestih banovinah ter v območju uprave mesta Beograda, v vsej državi pa jih je 48,7%.

Rimskih katoličanov je v vsej državi 37,5% ter imajo v treh banovinah ogromno večino, povsod več kot tri četrtine. Katoličanov vzhodnega obreda je vsega skupaj 44.000 ter dosega jo komaj eno tretjino odstotka vseh prebivalcev v državi. Starokatoličani pa v odstotkih sploh ne prihajajo v poštev.

Evangelicičanov avgsburške veroizpovedi (luteranov) je 1,25%, vseh skupaj 175.000. Reformiranih evangelicičanov in kalvinov je skupaj 36.000 ter 0,4%, židov je 1/2%, muslimanov pa 11%.

Od l. 1921 so se najbolj pomnožili pravoslavni. L. 1921 jih je bilo še 45,7%, a l. 1931

Na Trsat in izlet na Jadran

29. VI.—I. VII.

Ali Ti je znano, da se za borih D n 160—moreš udeležiti romanja na Trsat in 12-urnega krožnega izleta z ladjo po morju, ker boš ob zvoku sladkih melodij škofje-loške godbe užival lepote našega Jadrana?

Ce ne — piši takoj po spored na Fr. Debe na Škofja Loka — denar pa nakaži v naprej po polst. poloznici št. 14.61 na Mestno hranilnico v Škofji Loki.

Na ta poziv bo treba odgovoriti!

V včerajšnjem »Jutru« beremo tole:

»Včeraj smo prinesli glavne odstavke iz pridige g. Vidmarja na blejskem bojevniskem shodu. Ta veliki borec za resnico in pravico je med drugim silno rohnel nad onimi, ki zaradi politike strahujejo in preganjajo javne nameščence. Slično je govoril že tudi na drugih bojevniskih shodih in slično govorijo tudi drugi bojevniski govorniki.

Ko so prejšnje čase bojevniki gospodje toliko grmeli nad koritarji, sinekuristi in slamatimi možmi tujega kapitala, smo ugotovili, da je teh ljudi največ ravno med onimi, ki se štejejo k bojevnikom, zelo malo ali prav nič pa med onimi, proti katerim se bojevniki vojskujejo. Res od takrat bojevniki govorniki nič več tako ne bobnajo o slamatih možeh, sinekuristih in koritarjih. Pogledali smo sedaj tudi, kaj je prav za prav na teh »strahovalcih nameščencev«. In prišli smo do rezultata, ki nas navaja do naslednje javne ponudbe gg. bojevnikom:

Po zvezah, ki jih imate, lahko dobite točne podatke, ali in koliko je bilo v Sloveniji takih sprememb v uradniškem kadru, ki nosijo politično obeležje. Objavite te podatke! Javnost bo potem sodila, ali je več takih sprememb, za katere nosijo odgovornost ljudje, ki veljajo za bojevnike ali njihove prijatelje, ali pa je več takih, da so za nje odgovorni ljudje, ki jih bojevniki zmerjajo za strahovalce, valpte in paše.

Pokazala se bo enaka slika kakor pri sinekuristih, koritarjih in eksponentih tujega kapitala. Zato bojevniki teh podatkov ne bodo nikdar objavili, pač pa še naprej glasno kričali: Primite tatul!

Tako »Jutro«. To so resne reči, zato upravičeno pričakujemo, da bodo tisti, ki so tu mišljeni, v »Prelomu« ali na zborovanjih odločno in jasno odgovorili. Zadeva je za ves slovenski narod tako pereča in vse Slovence tako v živo zanima, da je razčiščenje tega vprašanja javna slovenska zadeval!

Hud padec

Cerknica, 12. junija.

V nedeljo so imeli gasilci z Vrhnike pri Ložu svoje gasilске vaje. Mirko Matevžič, vnet gasilec, je plezal po vrvi. Nenadno pa mu je spodletelo in je s precejšnje višine padel na tla in pri tem dobil hude notranje poškodbe. Ostal pa je kar v domači oskrbi.

Nevihla s točo

Cerknica, 12. junija.

Nevihla s točo je divjala po hribih. Najbolj so prizadeti kraji okrog Sv. Vida nad Cerknico. Ljudje s strahom gledajo bodočnosti v obraz. Deževja pa še vedno več.

100letnica ubogih šolskih sester de Notre Dame

Nekaj misli k kroniki šmihelskega samostana

Ko mi je življenje privrkat oplazilo obraz s svojo umazano dlanjo, ne, kruto udarilo s svojo težko, krivično pestjo naravnost preko srca, sem zasovražila svojo rojstno vasico Šmihel, vso njegovo bližino in daljnjo okolico, to zibelko svojih prvih, čistih mladostnih sanj in snovanj. Z življenjsko devizo na stienjenih ustnah: »Predaj se vetru, naj gre, kamor hoče, naj srce se navriska in izjoče, sem smelo, uporno nastavila svoje čelo vetrovom, da so ga česali, viharjem in plohah, da so ga umivali, trdi pesti življenja, da ga je bila, bila... Toda rosna moja prva mladost — angelj božji — je šla za menoj po vseh skrivenčastih stezah, dohitela, ujela me — o angelj varuh — spravljeno in pobelano z usodo, privedla zopet v tvoje naročje, moj Šmihel. Uporni otrok je končno poljubil Očetovo sibo... Kakor na mnogih božjih potih občuten in blagoslovljen romar križarim sedaj spokojno po tvojih stezah, moj Šmihel! Ob vseh tvojih stezah spe davni, srečni dnevi, dragi mrtveci, same gomile, na katerih duša vdano recitira svoj »Requiem«, Requiem na grobeh svojih idealov. Kako pogosto so k tem gomilam in blodnih letih romale vse moje misli, kot bežne lastovke, v tujini po gnezdu koprneče. Kakor si mi, Šmihel, vsega dal, tako si mi mirne duše tudi vse vzela. Toda nočem sentimentalno misliti dotakniti se komaj umirjene strune, da vnovič ne zatpeče v nikomur raz-

zumljiv plač — vse, kar si imel Šmihel, zame grenkega, usiha in usahne, komaj še fina znamenja na čelu pričajo o sledih grenkobe in trpljenja, danes te samo blagoslavljam za vse vesele, lepe urice in dni, ki so kot zvezde-tolačnice prepletale ponočno nebo moje duše...

In ko tako v večernem mraku spomini vasujejo in pogledi božajo rojstno vasico, se mi spokojen pogled ustavi na ponosnem zvoniku, v čigar kamenitih prsih mogočno utripujejo bronasta srca, ki Šmihelčanu na blizu in daleč sočutno lajšajo petek in zaljšajo svetek. Šmihelčan tako rad prisluhne njihovim utripom, ponosen je nanje, saj na njih še lepi bridkost vojnih let in požrtvovalna katoliška zavest Šmihelčanov. Složno ob cerkvi, samo preko ceste, se dviga ponosna stavba — šmihelski samostan Ubogih šolskih sester de Notre Dame. Če motiš samostan tam od grmske strani, ali ga pogledaš, ko stopiš iz kandijske postaje na plano, ali pa tam od prijaznih šmihelskih gozdičkov — od katerekoli strani pogledan, vedno deluje svojski nate: resno, dostojanstveno, ko svetično, ko hram. In če rabim prispodobno, ki je več ko metafora, bi rekla: kot koklja se mi zdiš, zdaj uporna, zdaj ljubega, zdaj skrbna, zdaj preteča, kakršen je pač zarod, ki ti sili izpod varnega, toplega okrija. — Vedno pa maternsko skrbna, kadar zreš na zlatopuhi, življenjajpolni zarod, ki se ob večernih urah razleže okrog tebe po samostanskem vrtu, da se tam izvriska in izpoje. Oj, ta vrisk in smeh tvojih gojenk v večernem mraku na samostanskem vrtu! Človek, ki se je že pozabil smejati, ki mu je duša otopena, da jedva še razloči dan in noč, pomlad od jeseni, postoji ob vrtu in duša zavibrira po neskončnosti mladostne sreče. Zato menda človek tako rad četa tam, kjer prepeva neskaljena, samostanska sreča. Dokler ne potihne prešeren smeh go-

jenk, ki se končno vračajo k počitku, skrbno bdiš, potem pa se polagoma zapirajo tudi tvoja svetla očesa, drugo za drugim... Le eno oko trepeče in ne ugane, tudi ponoči ne, ono, s katerim gledaš preko pomenskega h Gospodarju hiše, ona majhna lučka pred Najsvetejšim, ki tako zgornovo govori mimoidočim po cesti: glej, tu na tem mestu žrtvuje in daruje vsak dan mnogo življenj, tu polaga mnogo redovnice dan na dan, že skoraj petdeset let svoja v žrtvah in molitvi posvečena dela na Zrtevnik Ljubezni...

Zdi se, da slovenska javnost le premalo pozna skrito delo kongregacije Ubogih šolskih sester, zlasti pa delo šmihelskih redovnic-učiteljic. In če ga tudi pozna, ga le preveč omalovažuje. Koliko, sicer drobnega, a za življenje prebogatega in vzgojno prevažnega dela se izvrši za temi židovi. In to, žrtve preobilo delovanje učiteljic-vzgojiteljic ni delo v navadnem, po kruhoborstvu dišečem pomenu besede. Saj večino njihovega tihega, za narod prevažnega dela beleži le nevidna roka Delodajalca-Vzgojitelja in polni z njimi veliki tekst v knjigi življenja Ubogih šolskih sester. Javnost naj bi jim privoščila vsaj — notico pod črto.

In to »notico pod črto« ti danes z veseljem piše slovenska ženska inteligenca, tvoje bivše učenke in gojenke, kulturne tvoje sadike, ki ti nočejo dajati kamenja za kruh.

In sedaj kronika! Stoletnico praznujejo letos sestre reda de Notre Dame ter bodo to stoletnico na tih, ljubeč način proslavile vse redovne hiše tega reda. Tako bomo imeli tudi v Šmihelu pri Novem mestu na dan sv. Petra in Pavla koreneno slovesnost. A kdo božji pa pozna nastanek šmihelske samostanske družine? Tiho, neopazeno so se naselile med nami sestre pred petimi

deeeniji. Čez dve leti bo zgodovina zaznamovala peti križ v kroniko šmihelskega samostana. Petdeset let, pol stoletja, kratka doba v obči zgodovini, a dolga v življenju posameznih družin.

Pravi in prvi ustanovitelj samostana Ubogih šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu pri Novem mestu in deklishe šole se zamore imenovati baron Tadej Merkel, bivši predsednik Trgovske zbornice v Ljubljani. Ta je imel na Vel. Slatenu posestvo, katero je podaril sestram, hoteč preskrbeti slatenjskim deklicam dobro vzgojo. Toda to posestvo samo z obširnimi polji ni ustrezalo nalogi, zato ga je pokojni župnik in monsignor šmihelski — dolenski cerkveni mecen — prodal, a iz dobljene vsote dal sezidati samostan v Šmihelu, na Rožembergerjevem zemljišču poleg cerkve. Tedaj v Šmihelu še ni bilo deklishe šole. Dne 20. marca 1885 se je pričel zidati samostan in pod spretnim vodstvom g. župnika Peterlina je bilo le-to v enem letu gotovo. 29. septembra 1886 so prišle prve štiri sestre v Šmihel, da začno tu svoje velikopotezno vzgojno delo. Dne 3. oktobra, na praznik sv. rožnega venca, je novodograjeno poslopje blagoslovil tedanji novomeški prošt Terh. 20. oktobra so pričele sestre v imenu božjem s prvim poukom. Dasi je ta dan močno deževalo, se je vendar zbralo v šolskem poslopju okrog 100 deklic različne starosti. In sestro so v zaupanju na pomoč in varstvo farnega patrona sv. Mihaela junaško zasadile lopato v duhovno ledino. 23. januarja je izročil bivši deželni zbor v Ljubljani zavodu Notre Dame gluho-neme deklice, ki so se v njem vzgajale vse do leta 1904. Osnovna šola je dobila 10. maja 1890 pravico javnosti z odlokom min. št. 5388 in je vzgajala v 5. razredih vsako leto 300—400 deklic.

(Dalje prihodnjič.)

Mariborske vesti:

Kongres sadnih trgovcev in izvozniharjev

Maribor, 14. junija.

V sredo popoldne se je vršilo v posvetovalnici mestnega magistrata važno zborovanje članstva Zdrženja sadnih trgovcev in eksporterjev Dravske banovine. Razpravljalo se je na sestanku o letošnji sadni letini, o izgledih izvozne kampanje in izvoznih državah, o sezonskih kreditih Narodne banke in o kongresu sadnih eksporterjev iz cele kraljevine. — Ugotovilo se je, da bomo letos pridelali le 30—40% sadne letine l. 1932. ter bo znašala celotna produkcija okoli 1200 vagonov. Od tega pride za izvoz 800 vagonov, ostanek se bo porabil doma. Radi dobre sadne letine v drugih državah ni letos pričakovati posebno ugodnih cen ter bo izvoz naletel na znatne težave. Največja odjemalka bo Nemčija, ker je upati, da ne bodo nastopile potežkoče radi zvišanja carine ter ustvarjanja kontingenta. Bati se je tudi težko pri nabavi deviz. Del sadne produkcije bodo odvzeli tudi Francija, Svica, Češka delno tudi Poljska in Italija, če bo slednja izvažala v Palestino. Pri izvozu sadja v Nemčijo bo treba priložiti fitopatološko izpričevalo ter bo še vsak vagon ponovno pregledan na uvozni nemški postaji. — Šestmesečnih sezonskih izvoznih kreditov Narodne banke bodo letos slovenski sadni trgovci prvič deležni. Nedvomno se bo s tem trgovina znatno olajšala. — Pred pričetkom sadne se-

zone bo v Mariboru dne 14., 15. in 16. julija kongres sadnih trgovcev in izvozniharjev iz cele države, ki bo velikega pomena ne samo za razvoj sadne produkcije, temveč tudi našega sadnega izvoza, obenem pa bo to važen dogodek v tujskem prometu. Na kongresu bodo sodelovali predstavniki ministrstev, vseh lokalnih oblasti ter delegati inozemskih uvoznih združenj, kakor tudi inozemski uvozniki sami. Program kongresa se bo v podrobnosti izdelal, v širšem obsevu se je pa sprejel že na sestanku: v soboto, dne 14. julija sprejem in predkonferenca, v nedeljo 15. julija kongres v veliki unionski dvorani, v ponedeljek pa izleti udeležencev v sadne in vinske okoliše, kopaljšča itd.

zone bo v Mariboru dne 14., 15. in 16. julija kongres sadnih trgovcev in izvozniharjev iz cele države, ki bo velikega pomena ne samo za razvoj sadne produkcije, temveč tudi našega sadnega izvoza, obenem pa bo to važen dogodek v tujskem prometu. Na kongresu bodo sodelovali predstavniki ministrstev, vseh lokalnih oblasti ter delegati inozemskih uvoznih združenj, kakor tudi inozemski uvozniki sami. Program kongresa se bo v podrobnosti izdelal, v širšem obsevu se je pa sprejel že na sestanku: v soboto, dne 14. julija sprejem in predkonferenca, v nedeljo 15. julija kongres v veliki unionski dvorani, v ponedeljek pa izleti udeležencev v sadne in vinske okoliše, kopaljšča itd.

Učni uspehi mariborske klasične gimnazije

V 18 razredih klasične gimnazije se je šolalo v pravkar minulem šolskem letu 720 dijakov. Izdelalo je od tega številca 512 dijakov ali 71.11%. Z odliko je dovršilo šolsko leto 79 (10.97%), prav dobrih 238 (33.06%), dobrih 195 (27.08%). Popravni izpit ima 118 (16.38%), razredni izpit po § 52 polaga 8 (1.11%), ponavljati mora razred 66 (9.19%) in pravico do rednega šolanja je izgubilo 8 (1.11%) dijakov. Največ odličnikov je bilo v II. (16) in v VIII. razredu (14). Popraviljačev je največ v I. razredu (38), v drugem (26), tretjem (23), v četrtem nič, v petem 17, šestem 9 in sedmem 5. Ponavljajčev pa v prvem 21, drugem 9, tretjem 11, četrtem 5, petem 8, šestem 5, sedmem 6 in osmem 1. V prvem razredu se je šolalo v treh paralelkah 169 dijakov (133 fantov in 36 deklic), v drugem v treh paralelkah 111 (88 fantov, 22 deklic), tretjem v treh paralelkah 116 (88 fantov, 26 deklic), četrtem v dveh paralelkah 73 (56 dijakov, 17 deklet), v petem razredu 48 (43 dijakov, 5 dijakinj), v šestem (dve paralelki) 72 (66 fantov, 6 deklet), v sedmem v dveh paralelkah 65 (64 dijakov, 1 dijakinja) in osmem v dveh paralelkah 67 (59 dijakov in 8 dijakinj). Pravico do rednega šolanja je izgubilo v prvem pet in v drugem razredu 3 dijaki. — Iz navedenega je razvidno, da so bili letošnji učni uspehi na klasični gimnaziji v splošnem prav dobri in je zavod lahko s končnim rezultatom zadovoljen.

*

□ Za katehetski kongres, ki bo od 2. do 6. julija t. l. v Mariboru, je opaziti v katehetskih krogih iz vse države zelo živahno zanimanje. Tukajšnjemu pripravljalnemu odboru so prišle prijave za udeležbo iz mladane vseh delov naše države.

□ Akeija za univerzitetno knjižnico v Ljubljani se je razširila tudi na Maribor. Vsa društva in korporacije v Mariboru bo obiskalo posebno odposlanstvo univerze ter jih zainteresiralo, da podprejo s svojim delom in zahtevami težnje gradbenega odbora.

□ Mestni župan dr. Lipold je odpotoval v Belgrad ter ga za časa odsotnosti nadomešča podžupan Golouh.

□ Poroke. V mariborskih farnih cerkvah so se te dni poročili: Rudolf Horvat, dežnikar, in Katarina Cenar, zasebnica; Karl Sušmelj, trgovski pomočnik, in Ivana Vaverka, hči delovodje; Daniel Gabrovec, tovarniški delavec, in Matilda Munda, predica; Vinko Knechtl, monter, in Marija Karner, zasebnica; Anton Pavlič, sedlar, in Brigita Korajžija, natakarka; Alojzij Muckenauer, posestniški sin, in Jožefa Krivc, zasebnica; Anton Emeršič, restavrador, in Marija Fink, posestnica; Emerik Herzog, zasebni uradnik, in Hedvika Denk, prodajalka. — Bilo srečno!

□ Maribor in let po Evropi. Iz Varšave pojde letos polet okoli Evrope in severne Afrike. Tudi Maribor bo igral pri tem vlogi; saj se je tezensko letališče določilo kot zasilno pristajališče pri poletu preko Maribora. — Na Tezmenju bodo letalec za slučaj zasilnega pristanka na razpolago mehaniki in zaloge bencina.

□ Varnostne predpise za kopalce je izdalo predstojništvo tukajšnje mestne policije radi vedno pogostejše dogajajočih se nesreč pri kopanju na prostem v zadnjih letih. Na prostem je kopanje odslej dovoljeno samo na mestih, ki jih občina za to določi in razglasi. Nevarna mesta v vodi je primerno označiti. Otrokom do 14. leta in plavalca neveselimi osebami je tam, kjer ni preskrbljeno za nadzorstvo kopalcev, dovoljeno kopanje le v spremstvu plavalca večjih oseb, starih nad 18 let. Ob visoki vodi, ki presega normalno višino vode za 1.5 m, je kopanje prepovedano. Prekrški te navedbe se kaznujejo v smislu zakona.

Kulturni obzornik

Petelin-Krošl: Pregled občne zgodovine

I. del: Stari vek. Mohorjeva knjižnica, 67. Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1934. — Mohorjeva družba, ki je v svoji dejavnosti še zmerom vodilna ljudska knjižna družba med Slovenci in ki zavzema v svojem programu čedalje širši obseg (nekateri njene knjige zadnjih 10 let, kakor Pilačeva »Država«, Breznikova »Slovenska slovnica«, Gecarjev »Za nov družabni red«, Avguštinove »Iz-povedi«, Vebrova »Knjiga o Bogu« itd. zavzemajo gotovo odlično mesto v slovenski znanstveni književnosti), je začela pravkar z izdajanjem »Pregleda občne zgodovine«. Prvi del Pregleda obsega zgodovino starega veka, drugi del (kakor smo poudarili) bo obsegal srednji vek, tretji novi vek do francoske revolucije, četrti pa novo dobo do naših dni. Prvo knjigo je napisal prof. Stanko Petelin. Ni to zgodovina v smislu širokega Staretovega podajanja, marveč zgoščeno, pregledno pisana zgodovina, ki očitno ni namenjena v prvi vrsti širokim plastem, marveč razumnim, ki hoče obnoviti v sebi zgodovino političnega, kulturnega, gospodarskega itd. razvoja slovenske vsaj v osnovnih potezih. Nekak priročnik, repetitorij občne zgodovine je to, ki bo odlično poraben za dijake pred maturo kakor tudi kesnje, ko se je treba pri kakšni dvomiljni zgodovinski potezi nasloniti na resnične podatke. V to skupino interesentov moramo uvrstiti razne predavatelje, duhovnike, profesorje, učitelje, časnikarje, gospodarstvenike in podobne stanovce, ki jim je zgodovina podlaga vaega snovanja in dela. Končno pa bo našel tudi povprečen človek v nizu velikih dogodkov vsaj glav-

□ Mesarji pojdejo z Glavnega trga. Mestno načelstvo razglasi: Mestni občinski svet mariborski je na svoji seji dne 25. maja sklenil, da se iz prometno varnostnih in higijenskih razlogov začasno premesti vse mesarske stojnice z Glavnega trga v Strossmajerjevo ulico. Premestitev mora biti izvršena dne 25. t. m. in sicer po istem vrstnem redu kakor stojijo sedaj mesarske stojnice. Natančnejša določila izda mestno tržno nadzorstvo. Obenem se tja premestijo tudi prodajalci jajc, kokoši, čebule in del prodajalcev zelenjave.

□ Meteorološka postaja na Pohorju. O ustanovitvi takšne postaje na Senjorjevem domu se je že večkrat razpravljalo. Tukaj preko grede važne mednarodne letalske proge in naša letalska oblasta so dala nekajkrat pobudo za ustanovitve takšne postaje. Sedaj se je to vprašanje znova pokrenilo. Ker je pri poštni upravi opaziti pripravljenost za napeljavo telefonične zveze, je upati za čimprejšnjo realizacijo tega načrta.

□ Stenografske in strojepisne tekme so bile v sredo v prostorih »Hermesac«. Prvo mesto je odnesla gđ. P. Vitko, sledi gđ. D. Vrečko, obe v vseh treh predmetih (strojepisje, slov. in nemška stenografija). Tretji v vrstnem redu so: Zugman (slov. stenografija), Juchart (nemška stenografija) in Košuta (strojepis).

Ljubljanske vesti:

Zanimive izkopenine pri sv. Krištofu

Ljubljana, 14. junija.

Da je kraj, kjer stoji cerkev sv. Krištofa in cerkvena hiša, zanimiv zgodovinski prostor, kažejo številne zgodovinske izkopenine katere so v zemlji odkrili pri kopanju fundamentov za novo cerkev in za kanalizacijo.

Za cerkvijo so odkrili 2 m globoko v zemlji mogočen, 2 m širok rimski zid v smeri pod cerkev, kar potrjuje mnenje, da je bila cerkev sv. Krištofa zidana na razvalinah mogočne stavbe, morda vojaške utrube, še bolj verjetno templja. Ob celi se-

□ Jugosvila zopet gradi. Tovarna svilenih tkanin »Jugosvila« bo na svojem zemljišču v Melju zgradila poleg sedanega tovarniškega objekta še novo poslopje za lastno barvano. Dosedaj je tovarna barvala svoje blago v inozemstvu. Poleg tega bo postavila tovarna še en tovarniški dimnik.

□ Pogrnjali so ljudje, zakaj je napravil arhitekt v južni steni poslopja nove carske pošte znano okroglo okno: zato, da se vidijo zadaj na terasi razobešene razne skrivnosti, ki jih novi stanovalci na terasi sušijo. Take preveč domače vpogleda bi bilo treba preprečiti.

□ Razstavo risb in ženskih ročnih del pripravila realna gimnazija ter bo odprta 17. in 18. junija od 8 do 12 in od 14 do 17 v risalnici.

□ Skavti in gostilničarji. Naknadno so se priglasili kot razstavljalci na Mariborskem tednu še skavti, ki bodo imeli poleg zgodovinskih svoje taborišče in pridržijo veliko propagandno razstavo, ter gostilničarji. Zanimiva bo zlasti gostilničarska razstava, ker bo nazorno prikazovala moderne gostilničarske in hotelske obrate.

□ Rdeči petelin. V Prepolah pri Račah so imeli zopet požar. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje posestnika Francu Ferliču. Škode je 34.000 dinarjev. Ogenj je nastal radi pokvarjenega dimnika.

verni strani je moral biti nekako pet metrov širok jarek.

Na dvorišču župnišča so odkrili več rimskih grobov. Posebno zanimiv je bil grob v obliki velike poveznene žare, pod katero so našli precej veliko skledo iz zelenkastega stekla. V nji je bil mal, umetniško izdelan vrč in več zdravniških instrumentov, »pinčeta« i. dr. Drugi grobovi so bili prazni. Očevidno je, da je bilo tu pokopališče že v rimskih časih.

Vse te stvari so bile oddane narodnemu muzeju.

Alkoholne pijače na velesejmu

Ljubljana, 14. junija.

Letošnji velesejem kaže tudi poučno statistiko o konzumu alkoholnih pijač na veseličnem in razstavnem prostoru. V prvi vrsti je zanimivo, da konzum piva ob teh prireditvah zadnja leta pada, dočim se dviga konzum vina, ker je vino v primeri s pivom cenejše. Pa tudi vremenske prilike silijo obiskovalce sejna, da se raje zatakajo k vinskim kapljici, kakor pa k rumeni žitni pijači. Na letošnjem velesejmu so popili 9637 litrov piva in 15.117 litrov vina. Dalje so na veseličnem prostoru popili 11.5 l raznih likerjev, 5.51 konjaka, 7 l rumna in 26 l domačega žganja. Po paviljonih pa so obiskovalci pokušali razne likerje, ki so jih popili po cenitvi večšakov do 60.000 šile, ki je bilo vsako najmanj 2 Din. Računajo, da so na velesejmu potrošili za vse te alkoholne pijače do 500.000 dinarjev.

Prav zanimiva je dalje primerjava s konzumom alkoholnih pijač v letih dobre gospodarske konjunktore. Leta 1924, torej pred desetimi leti, so na pomladanskem velesejmu konzumirali, kljub temu, da so bile cene vinu in pivu za približno 70% dražje, okoli 70% več vina in piva, ko pa letos. Takrat so ljudje imeli denar in zato so si privoščili vse dobroste. Sedaj pa vsi stoji, posebno srednji in nižji, dobro in preudarno premišljeno, če se jim izplača na velesejmu trošiti denar za alkohol, ki je

dražji kakor po mestnih gostilnah. Letos je bilo vino v splošnem od 14—16 Din liter, dočim pred desetimi leti od 16—20 Din in celo še več. Tudi pivo je bilo lakrat dražje. Leta 1926 so na velesejmu potočili 12.000 l piva in 13.000 l vina. Prav tako poučna primerjava za gospodarski položaj Ljubljane!

Koliko so obiskovalci velesejma potrošili za razne jedade in druge dobrote, ni mogoče točno navesti. Največ so pojedli kranskih klobas in hrenovk, pa tudi prav mnogo čevapčičev, kajti ob lepih dnevih in ob velikem navalu so posamezni prodajalci čevapčičev poklali do pet odojkov.

*

□ Učiteljski zbor mestne ženske realne gimnazije je poklonil 270 Din za mestne brezposelne namesto venca na krsto g. žel. svetnika P. Blinca, očeta tovarišice dr. M. Blinčeve. Iskrena hvala!

□ Smrtna nesreča. Lastnik bufeta, 48 letni Andrej Uranič, stanujoč v Pražakovi ulici 8, je prišel predinočnim okoli 8 domov. Spotoma pa je padel po stopnicah ter se nevarno ranil na seneh. Poklican je bil reševalni avto, ki je Uraniča prepeljal v bolnišnico. Takojšnja zdravniška pomoč pa je bila brezuspešna in je Uranič včeraj zjutraj za poskodami umrl. Po mestu so se raznesle govorice, da je Uraniča nekdo napadel in pobil do smrti, vendar to govorice niso resnične ter gre izključno le za nesrečo.

□ V mestni klavnici se bo jutri (sobota) ob 15 prodajalo na prosti stojnici prašičje meso po znatno znižani ceni.

ne više o značaju in kulturni moči starih narodov. Vprav to poslednje (književnost, umetnost, verstvo, socialne in gospodarske razmere) je v tej knjigi poudarjeno bolj, kakor smo bili doslej vajeni v šolah. Iz te knjige bo sleherni bravec (ki ni slišal doslej takega poudarka) zaznal, da zgodovina ni kronika vojska in raznih nepomembnih del posameznih vladarjev, marveč odkrivanje duha starih narodov, njihovih naporov za kulturno rast, za urejene gospodarske in socialne razmere itd. Knjigo (ki stane za ude 9 Din, za neude 12 Din) priporočamo vsem omenjenim stanovom.

Slovaška narodna pesem

Slovaki izredno radi pojo. Vse njihovo življenje je sama pesem. Dočim pri drugim narodih narodna pesem izumira, je na Slovaškem v polnem razcvetu.

Karel Plička, najnovejši zbiralec slovaške narodne pesmi, misli, da je treba razlikovati pet glavnih tipov slovaške narodne pesmi: 1. bratislavski tip, 2. ljudski večglasni trencianski, 3. oravsko-lip-tovsko pesem, 4. pastirski vrhovski tip (Detva), 5. vzvodno slovaški tip.

Pojmovno bi razdelili slovaško narodno pesem v tri glavne dele kot vsako pesem: v lirične speve; v epske in historične pesmi (sage).

Lirične pesmi so najbolj razvite in umetniško najdovršenejše. V njih se zrcalijo bol in beda vsakodnevnega življenja, ozka odvisnost od pri-rode, večni konflikt elementarnih sil dobrega in zlega... (Svetozar Hurban-Vajansky). — Epika, pomešana s liričnimi prvini, je ustvarila balade, katerih motivi so občelješki ali svojski slovaški, potem razbojniški pesmi, ki dosežejo višek v spevih o narodnem junaku — razbojniku Janošiku, ki je bil obsojen na vešala. — Slovaški historični pesmi ni veliko: zvečuje so to bojne pesmi, tudi iz najnovejšega časa, iz svetovne vojne. Kakor mi

Slovenci, tako tudi Slovaki nimajo zgodovine; tisoč let so bili pod Madžari. Zato je umljivo, da nimajo historičnih pesmi.

Slovaški narod odlikuje zelo velik estetični čut. Dokaz temu je dejstvo, da slovaška narodna pesem poje o lepoti Jezusovi, o lepoti človekovi, o prirodni lepoti, o lepoti v umetnosti (likovni, glasbeni, pesni), o lepoti narodne noše, o lepoti v hišni opremi, na delavskem in gospodarskem orodju. — Nekateri pesmi so zelo plastične in milozvočne po jeziku: deminitiva, ki dajejo slovaški besedi dar in blagoslasje, dalje metafore in metonimije... Z umetniškega viška moremo v slovaški narodni pesmi razlikovati 5 glavnih kategorij: 1. Pristno slovaške pesmi: pentatonska melodika, stare skale, najrajši v molu; prost ritem, takt vedno 2/4 ali 3/4, povečini dur. — 2. Pomadžarjene in pogiganente pesmi: Cesto hromatska melodika, sentimentalna harmonika, nemirni, razneženi ritem. — 3. Pesmi češkega in nemškega sloga; enostaven, prozoren, živ in točen ritem. Povečini dur. 4. Pesmi z oravsko-lip-tavškega osredja; 5. Pesmi, ki so vzklipe pod vplivom ukrajinskih pesmi z ruskim elementom.

Posebno svojstvo slovaške pesmi je povečana sekunda, ki se javlja tudi v moravsko-slovaških pesmih, prav tako v grških narodnih pesmih Mali Aziji. — Glede razmerja besedila do napave zlogu pripada eden ton. V tem se razlikuje od naših in sploh jugoslovanskih kakor tudi ruskih pesmi. Ritem v slovaški pesmi je zelo različen. Najpogostejše srečamo prosti ritem. Značilna za ritmično slovaške pesmi je sinkopa. Slovaška pesem je ponekod podobna madžarski, vendar obstoja velika razlika: madžarska ciganska pesem bofastno toži po ženski, vinu, po čutnih užitkih; iz slovaške pesmi pa veje tiha žalost, sladka tožba po cvetočih lokah in rastočem bukovju, po vonju Tater, po sivih, zvestih očeh dekletovih...

Regulacijska dela v Ljubljani

Zaradi še vedno visoke vode počivajo vsa redna regulacijska dela v Ljubljani. Ker je postalo zadnja dva dneva lepše vreme, se je terenska sekcija odločila, da je pričela s pripravami za nadaljevanje teh del. Ko bo struga zopet očiščena vse navlake in posušena, bodo pospešili betoniranje struge od Cevljarskega mostu nizdol proti trimostju na ta način, da bodo postavili na obeh bregovih stroj za pripravljane betona. Stopila bosta torej v funkcijo dva stroja, ki bosta sipala beton na odmerjeni, za betoniranje določeni prostor. Tako bo šlo delo hitreje od rok. Z Dvorskega nabrežja so že čez Ljubljano napeljali vodovodno cev. Nabavili so tudi še en stroj ter napeljali na zgornji del Cankarjevega nabrežja že veliko gramozu.

Ljubljana je sedaj upadla. Vodomer pri Franceljnu na Prulah zaznamuje, da je zadnje tri dni Ljubljana upadla za 90 cm. Ta vodomer je kaj zanimiv, kajti star je že okoli 100 let. Napravljen pa je bil za normalno vodno stanje, kakršno je Ljubljana imela pred regulacijo Gruberjevega prekopa, ko je v Ljubljanični strugi bilo normalno stanje vode veliko višje, kakor po poglobljenju Gruberjevega prekopa, kar je bilo izvršeno leta 1914. tik pred vojno.

*

□ Usodni padec z vlaka. Včeraj, kmalu po polnoči, so našli blizu železniškega prelaza ob Bleiweisovi cesti na tleh mladega človeka, ki je bil hudo ranjen na glavi ter je močno krvavel. Poklican je bil reševalni avto, ki je mladeniča prepeljal v bolnišnico. Gre za 18 letnega dijaka Miroslava Janeža, sina mesarja z Ambroževega trga 9. Poneorečni dijak je povedal, da se je vozil s tržaškim brzovlakom z Rakeke, spotoma pa je omedel in v Ljubljani padel z vlaka ter se hudo potolkel. Njegovo stanje je prav resno.

□ Aretiranec ne prizna. Poročali smo o vplomu v Patetovo trafiko na Krekovem trgu in o aretaciji osumljenca na Črnučah. Kljub strogemu zaslišanju pa osumljeni Jože C., pri katerem so našli 1200 Din denarja, noče priznati vploma in se izgovarja, da je denar dobil drugje. Policija domneva, da je bilo pri vplomu udeleženi več zločincev, ki so si nato razdelili med seboj uplenjenih 6000 dinarjev gotovine in 2500 cigaret.

□ Sodne takse okrajnega sodišča. Izkaz o plačanih taksah za mesec maja pri ljubljanskem okrajnem sodišču je v mnogem pogledu zanimiv. Pravijo, da okrajno sodišče prejme na taksah, plačanih samo v kolkih, mesečno povprečno do 140.000 Din, kar bi zadostovalo, da bi se krili mesečni izdatki za sodnike, uradništvo in vse pisarniške potrebščine tega sodišča. Maja je bilo na vseh oddelkih plačano v kolkih 136.822 Din. Stranke so izdale za legalizacije podpisov in overitve prepisov raznih listin 9.740 Din. Za razne civilne pravde je bilo na taksah plačano skupaj 31.030 Din. Zemljiško-knjižni urad je zaznamoval na taksah 50.169 Din. Pa tudi izvršilna oddelka izkazujeta lepo vsoto, namreč 35.105 Din, znamenje, da se eksekucije zelo množe.

*

Vlom v Domžalah

Domžale, 15. junija.

V času krize, ki jo sedaj preživljamo, pohajajo po mestih in tudi po deželi razni lauhni in si na nepošten način služijo kruha. Tako tudi pri nas. V noči od torka na sredo je neki takzovni vplomil v brivski salon g. Dell Bella in si izposodil brivsko orodje. Odnesele je precej inventarja, tako: 11 britev, glavnik, 3 ročne aparate za striženje las, uro, sušilni aparat ter električni aparat za striženje las. Aparat nosi števil. 106.391. Poleg tega je odnesel tudi več drugih reči. Ker je bila noč temna, je imel tem lažje delo. Vsekakor je moral biti že izvežban v tem poslu, ker na hitro človek sploh ne zapazi na vratih, da jih je nekdo siloma odpiral. Tukajšnji orožniki, katerim je bila tatvina prijavljena, so šli na delo. Okoličani Domžale se pa naprošajo, da takoj javijo orožnikom, če bi videli koga, ki bi to orodje prodajal. Celokupna škoda znaša okrog 4500 Din.

*

Št. Vid nad Ljubljano

Akademija Podmladka JS. V nedeljo, 10. t. m. je priredil PJS na tukajšnji mešč. šoli akademijo. V okusno okrašen dvorani se je zbralo mnogobrojno občinstvo — predvsem pa starši učencev, da vidijo, kako bodo njihovi otroci nastopili. Vsem je srce ponosno plapolalo, ker vse, kar so videli in slišali, je bilo lepo. V pestrem programu so bile deklamacije, dramatični nastopi, telovadne točke in koncert. Celoten program je bil vedno naštudiran, posebej pa je ugajalo ubrano petje. Zbor, ki je pred kratkim tudi v Ljubljani nastopil in odnesel laskave kritike, je tokrat odpel 10 pesmi pod vodstvom g. Juvana. Vsa pohvala dijakom, zahvala pa učiteljskemu zboru, ki tako lepo vzgaja njemu izročeno mladino.

Kar je napisal Giggi Zanazzi o italijanskem narodu kot narodnem pesniku, velja tudi za slovaški narod »grande fanciullo et grande poeta.« V prístni slovaški pesmi zveni večni ton kozmosa, ki prihaja iz večnosti in poveva okoli naše duše, obetajoč ji nesmrtnost... (Iz »Zlate knjige Slovaške«.)

*

Slovenec Jurčič in Hrvat. Pod tem naslovom prinaša 23. številka zagrebške tedenske revije »Obitelj« (izdaja Jeronimska družba) daljši članek izpod peresa dr. Ivana Esih-a. Tu so avtor zlasti naslanja na Breznikovo razpravo o Jurčiču v »Domu in svetue« in skuša pokazati pravi odnos Jurčičev do Hrvatov, njihovega jezika in kulture.

Berlin, 14. junija, p. V št. Blažu v Schwarzwaldu je v starosti 58 let umrl nemški pesnik Theodor Däubler. Pokojnik je bil glavni zastopnik nemškega ekspresionizma in je bil pred »Gleichschaltung« predsednik nemških Penklubov. Däubler je bil rojen v Trstu, kar se pozna tudi v njegovih odnošjih z italijansko kulturo.

»Carmenc« v eiganskem gledališču. »Carmenc« je, kakor znano, vzeta iz življenja španskih eigantv. Zato je razumljivo, da so jo vzeli v svoj repertoar tudi moskovski cigani, ki imajo lastno gledališče z osebjem iz svoje srede. Toda Bizetovo »Carmenc« so povsem izpremenili: dali so ji novo besedilo in novo glasbo (S. Bugarski). Izpustili so zlasti oni tekst, kjer so cigani napačno prikazani; delo je sedaj izpolnjeno s eiganskimi običaji in eiganskimi glasbenimi motivi.

Slovaška opera v Južni Ameriki. To jesen bodo izvajali v glavnem mestu Argentine (Buenos Aires) znano Smetanovo opero »Prodan nevesto«, kar pomeni, da si polagoma tudi Slovani krčimo pot v vse štiri strani sveta.

Varujmo cerkvene umetnine!

Maribor, 14. junija.

Med najlepšimi biseri stavbarske umetnosti v lavantinski škofiji je cerkev sv. Duha v Slovenjgradcu, ki je, zapuščena in pozabljena, propadala v neposredni bližini larnarne cerkve. Gradili so jo v letih 1300 do 1490 ter je skozi stoletja slovela kot romarska cerkev. V dobi luteranstva so se je polastili luteranci, dokler ni znameniti škof Tomaž Hren sam prišel v Slovenjgradec in tukaj napravil red. Zanimiv spomin iz te dobe predstavlja pozno gotski kip sv. Janeza, ki ima čisto Lutrov obraz. Umetnine, ki jih hrani ta cerkev, ter njihova zgodovinska vrednost je prav posebno stopila v ospredje, ko je novomenovani slovenjgraški mestni župnik Jakob Soklič po nepozabnem rajnem slovenjgraškem gospodu Alojziju Čičku prevzel župnijo. Z njemu lastno vneto in veseljem do cerkvenih zgodovinskih umetnin se je odločil, da izvrši prenovitev cerkve sv. Duha. Ali bi ne bila neizrečena škoda, da ostane zgodovinski pomembna cerkev še naprej zaprta?

Pasijon na levi steni presbiterijskega dela je po izjavi konzervatorja dr. Steleta, ki je izvršil več kot 50 posnetkov, med najkrasnejšimi v državi. Povečani posnetki pridejo v naravni velikosti v

ljubljanški narodni muzej. Potem lepota glavnega oltarja in obeh stranskih oltarjev sv. Trojice in sv. Florijana ter lepo številno prelepih starinskih slik in podob iz stvariteljske roke neznanih umetnostnih tvorcev. V stranskem prostoru na desni strani namerava neumorni gospod Jakob urediti nekaj mestni muzej, kjer bodo zbrane vse mestne starine. Po neštetihi prizadevanjih se je posrečilo zbrati za prenovitvena dela potrebno vsoto denarja nad 12.000 Din. Naš mariborski umetnik in kipar Sojč je z večjo roko in finim smislom izvršil popravljajna dela na oltarjih in redko lepi prižnici, ostala dela pa znani mariborski pozlatař D. Tratnik.

V nedeljo 17. junija bo slovesna blagoslovitev prenovljenih cerkve sv. Duha, kjer se bo odslej ob določenih dnevih vršila sveta maša. Blagoslovitev bo opravil dekan lavantinski dr. Franc Čukala ob številni asistenci, nakar bo pontifikalna sveta maša. S to pomenljivo cerkveno prireditvijo je združen cerkveni koncert z bogatim sporedom, ki se prične ob pol 17 v mestni župni cerkvi. Naj bi povsod drugod na ta način skušali ohranjati in obvarovati dragocene cerkvene umetnine in pomnike slavne zgodovine ter globoke vernosti naših prednikov!

Z NIVEA na zrak in solnce!

Ali prosim oprezno! Vaša koža se je vsled gorke obleke odvadila solncu, zato se natrite najprej z Nivea-cremo ali Nivea-oljem — oboje varuje in neguje kožo ter pospešuje, da postane naravno rujava.

Kamnik

Lepe petje v nadžupni cerkvi na Sutni se je s prihodom novega organista g. Nika Loboda zelo poživilo. Hvalevredno je pri tem, da so priskočili na pomoč pevci in pevke iz najodličnejših meščanskih krogov. To nedeljo smo imeli v proslavo praznika presv. Srca Jezusovega prvo instrumentalno mašo, pri kateri je sodeloval orkester pod vodstvom g. Vremsaka. Lepo izvajanje orkestra in solistin je vzbudilo med verniki splošno pozornost.

Volitve v občini Tuhinji bodo v nedeljo, 17. t. m. Po ponovni pregrupaciji je nova občina nekoliko manjša od prejšnje velike tuhinjske občine, ki je obsegala manjše občine Zgornji Tuhinj, Smartin, Hruševko, Loke in Podhruško. Iz te velike občine je sedaj izločena skoraj vsa občina Podhruška razen Srednje vasi, iz prejšnje občine Loke pa je izločena Velika Lašina, ki je priključena novi občini Nevlje. K novi občini Tuhinji je zdaj priključena občina Češnjice, ki je bila prej združena z Blagovico. Za nedeljske volitve sta vloženi dve listi: na prvi je nosilec g. I. Poljanšek, na drugi pa g. Anton Burkeljca.

Osebnostna vest. Na novo službeno mesto v Plevlje je odšel te dni šumarski inženjer gosp. Karl Kumer. V Kamniku se je vse do zadnjega mnogo udeleževal na sportnem polju. V akademskih letih je bil kot prvi Slovenec več let zaporedoma prvak Zagreba v nekaterih lahko-atletskih disciplinah in klubski prvak »Maratonac«, pri katerem je član že 10 let. V Kamniku je vzgojil celo vrsto mladih lahkoatletov, ki so častno zastopali Kamnik in med katerimi se je zlasti Bručan povzpela na visoko mesto. Vodil je tudi dela pri zgradbi kamniške smučke skakalnice. Na novem službenem mestu mu želimo obilo sreče in uspehov.

Ptuj

Aretirani vlomilci. Pred tremi tedni je bilo vlomljeno v stanovanje starinarja Adama Novaka v Ptuj. Vlomilci so odnesli zlato uro in srebrno uro, nadalje 7 zlatnikov po 20 kroun ter 800 Din gotovine. Oseba ki je bila na sumu, da je izvršila tatvino, je isti dan iz Ptuja izginila. Policija je izdala za dotičnikom tiralicu ter je bil v torek, 12. t. m. v Čakovcu aretiran in eskortiran v Ptuj, Osumljenec, 23-letni brusarški pomočnik Nikola Dekanič iz Baške na otoku Krku, vlom in tatvino priznava le v toliko, češ, da je za vlom dal le navodila; izvršil pa da ga je neki Ivan Peršek, čigar bivaljske pa mu ni znano. Dekanič so izročili sodišču, za Peršekom pa je bila izdana tiralica. Skoda, ki jo trpi Novak, znaša 3000 Din, ker pri Dekaniču niso našli ničesar.

Truplo napravljene ženske nize od Ptuja so pokopali na pokopališču v Rogoznici. Istočasnost se ni mogla ugotoviti. Zdi se, da je Drava prinela truplo iz Koroške.

Koncert cerkvenih pevskih zborov velikonedeljske dekanije

Preteklo nedeljo je po nasvetu in navodilu velikonedeljskega dekana g. Horvata nastopilo v dvorani prosvetnega društva v Središču sedem cerkvenih pevskih zborov velikonedeljske dekanije. Nastopili so posamezni zbori z dvema ozir. tremi pesmimi ter skupni zbori, okoli 160 pevcev, s tremi skladbami.

Prvi je nastopil pevski zbor od Sv. Bolfenka, ki nam je zapel: »Ovčirk: »Tam na vrtni gredici, Nedved: »Ljubce in pomlade, ter Ovčirk: »Eno samo tiho rožec. Zbor je po številu najmanjši, a nastopil je samozavestno in pogumno.

Zbor od Sv. Miklavža je zapel: Aljaž: »Ujete ga ptiča tožba, Ferjančič: »Naš prapore, Gram: »Venček narodnih pesmic. Prav dobro so podali Ferjančičev »Naš prapore, ki je zelo prijetno izzvenel.

Zbor od Sv. Lenarta je zapel: Premrl: »Korotane, Dev: »Pojdem v Rutez in Klemenčič: »Notranjska. Zbor je discipliniran, siguran, ter tudi v dinamiko dobro vpeljan. Vse pesmi so z lahkoto in lepo podali.

Zbor iz Svetin je je predstavil s sledečimi skladbami: Aljaž: »Na nebu zvezde sevajo in Zmljčičev: »Venček sloven. narodnih pesmic. Svojo nalogo je prav dobro rešil in so pesmi lepo izzvenele.

Pevski zbor iz Ormoža je zapel: Adamič: »Ples Kralja Matjaža, Hladnik: »Pomlad in Miheličič: »Solnce je slo za gorac. Zbor pazi na dinamiko in je enoten ter noben glas ne sili v ospredje. Pesmi so bile dobro naštudirane in tudi lepo izvajane. Pevci pazijo na dirigenta, kar je zelo važno.

Velikonedeljski zbor je nastopil s sledečim programom: Premrl: »Z glasnim šumom s kora, Tomec: »Med cveticami po logu in Adamič: »Oktoberki mrake. Mogočno so zapeli Premrl: »Z glasnim šumom s kora, ki smo ga tudi po dvorani čutili, vsaj je vse tiho prisluškovalo in sledilo zboru do konca.

Končno je nastopil zbor iz Središča ter nam zapel: Nedved: »Naša zvezdca, Sattner: »Pogled v nedolžno oko, Miheličič: »Polje, kdo bo tebe ljubil in Jereb: »Jutranjca. Zbor je po številu najmočnejši in je v splošnem tudi dobro rešil svojo nalogo. Najbolje je podal moški zbor Sattnerjev »Pogled v nedolžno oko.

Slednjic so vsi zbori skupno zapeli Adamič: »Tožba, Jereb: »O kresu in Vodopivec: »Slovenski straži. Mogočno in krepko so doneli glasovi po dvorani. Zbor je bil zlit v celoto, ter se pokoraval in pazil na vsak migljaj pevovodje. Gotovo je bilo potrebno precej časa in truda od vseh, da so se skladbe tako dobro naštudirale. Da je koncert uspel, gre gotovo predvsem zaslugi pevovodji skupnega zbora gosp. župniku Reharju, ki je zbor pripravil na skupen nastop.

Končno moramo reči: zbori so svojo nalogo boljše rešili, kakor smo pričakovali od podeželjskih pevcev, ki so večinoma prvič javno nastopili na koncertu. Pripominjamo, da je bila dvorana nabito polna občinstva, ki je pazno sledilo pesmi za pesmijo ter tudi ni štedilo s priznanjem. Al. M.

Kaj pravite?

V nedeljo je bil v Ljubljani ustanovni občini zbor narodno-obrambne družbe »Branibor«; predsedstvo je prevzel senator dr. Rožič, ki je že zavihal rokave. Dela dovolj je »Branibor«, saj je priganjanje našega naroda v lučini na vrhuncu. Za narodno obrambno delo je treba denarja, to vam pove bilanca »Šidmarke«, ali recimo družbe »Dante Alighieri«. Ze na občnem zboru je nekdo pokazal na čudovit vir, ki bi dajal cekine. Da, čudovit vir danes, ko je tako težko iztisniti še kak belič iz izsušenega gospodarstva našega naroda. Razpuščena Jugoslovanska matica je imela koncesijo za »Elitni kino Matica«. Oddala jo je v najem za borih 2000 Din mesečno! Na občnem zboru je bilo tudi povedano, da je likvidator Jugoslovanske Matice vložil prošnjo za podaljšanje koncesije, ker je računal z možnostjo, da bo pritožba proti razpustu upodno rašena. Medtem si je »prijobil« koncesijo druga družba, ne narodno obrambna, pač pa kapitalo-obrambna. Čujte! Čujte! so vzklicali zborovalci. Ko bi bil jaz predsednik, bi jih polotlačil s prav enostavnim in logičnim predlogom imenovanemu družbi: Elitni kino naj odstopi polovico svojega tiškega dobička »Braniborju«, nasledniku Jugoslovanske Matice. Tako bi ubili z enim udarcem dve muhi: jezike, ne neukrotljive jezike bi zavezali in kapital, ki ga jemlje našemu narodu tuji filmi, bi na ta način vsaj deloma povrnil. To bi bilo narodno delo, resnično narodno delo!

Protestiramo proti takim metodam poročanja!

Del belgrajskega časopisja živi očividno le od krvavih senzacij. Ali bralci zahtevajo tako hrano, ali nekaterim poročevalcem prija brskanje po najintimnejših zadevah nesrečnih družin, tega mi ne moremo presoditi. Res pa je, da je »Trgovski list« v Ljubljani opozoril vso jugoslovansko javnost, da po nekaterih listih na jugu ne dobiš drugih novic kakor pa uboj, umor, zakonolomstvo, do pičice natančno popisano, tatvine, prepire — sploh vse to, kar draži in vzgaja za poznejše posnemanje. Nekateri belgrajski dnevniki, med njimi »Politika«, imajo svojo poročevalsko službo tudi v Ljubljani. O »Politiki« lahko rečemo, da je sozrazmerno bila doslej med najbolj resnimi belgrajskimi dnevniki. Njena ljubljanska poročevalska služba po Ljubljani ni iskala zakotnih škandalov, čeprav je seveda morala poročati — kakor tudi domači listi — tudi o žalostnih in tragičnih dogodkih življenja. Poleg vsega tega pa ni zanemarljiva pozitivnih dogodkov iz našega kulturnega in gospodarskega življenja, čeprav je slovensko časopisje slovensko javnost navadno bolj podrobno obveščalo o kulturnih in gospodarskih razmerah med Srbi, kakor so to storili srbski tovariši o slovenskih razmerah.

Zadnji čas pa se je to kar spremenilo. Ze drugi slovenski listi so se zgražali nad poročanjem o ljubljanskem velesjemu v »Politiki«, kjer govori, da imajo trapisti na velesjemu »fratarski bar«. Zgražali so se listi, ki se navadno ne spotikajo, če kdo kakemu patru ali fratru katero prizadeva.

Prav posebno neokusno in s častnikarskega stališča tudi neprimerno pa je postalo pisanje o nekem ljubljancu, ki je bil aretiran na Dunaju. Časopisje ga dolži mnogoženstva in drugih reči, kar bo seveda preiskava bolj točno dognala. Ta ljubljancu je bil rojen v Ljubljani, kjer ima še nekaj sorodnikov. Ljubljano je zapustil 1. 1919 in od tistih dob ga ni bilo več domov. Služil je v Belgradu in drugod na jugu, pozneje pa je odšel v širni svet. Nihče ne ve, kaj je ta mož res zagrešil in česa ni zagrešil. Toda prav gotovo so pri tem njegov oče, njegove sestre in njegovi bratje, ki nesrečnega moža že 15 let niso videli, prav tako nedolžni, kakor je nad še nedokazanimi zločini tega ljubljancu nedolžen človek, ki sedaj sestre in brate in očeta vlačijo v to zadevo. Zraven pa se še pritožuje, češ, da so ga »na grob način odbijali«. Slovenci so res pohlevni. Če bi ne bili, bi bil lahko poročal, da so ga s pospešeno naglico vrgli po stopnicah.

Take častnikarske metode niso v skladu z velikim vzgojnim namenom javnega časopisja, še manj pa so primerne, da bi povzdignile ugled častnikarjev v naši javnosti!

Zato proti takim metodam v poročanju protestiramo in »Politiki«, ki je doslej uživala ugled in sloves serioznega lista, svetujemo, naj poskrbi, da take poročevalske metode prenehajo!

Požar v Begunjah

Cerknica, 15. junija.

Okoli osmih zvečer je nenadno zažarelo nebo proti Begunjam. Plat zvana se je zopet oglasil in ljudje so hiteli proti mestu požara. Ogenj je uničil skedenj mlinarja V. Otovičarja št. 99 (p. d. Čopca). Čez dan so pod skedenjem delali za novo žago.

Malo pred osmo pa so sli vsi k večerji. Med večerjo so zapazili, da je začel goreti skedenj, in sicer na dveh mestih. Rešiti niso mogli, razen nekaj losa, ničesar. Zgoreli so vozovi, mnogo orodja in stroji. Dasi so prišli gasilci iz Cerknice in Dolenje vasi gasit in reševati, se vendar ni dalo nič rešiti. Ogenj je gotovo potaknila zlobna roka, kajti ljudje so videli te dni dva pohajaja. Ljudje tudi žele, da bi zlobnež skoro prišel v roke pravice, saj je to že peti požar v enem mesecu.

Koledar

Petek, 15. junija: Vid in tovariši, mučenci; Germona, devica.

Ostale vesti

— Poreka. Včeraj sta se v župni cerkvi sv. Antona na Viču poročila g. Milan Sporn, blagajnik Poštne hranilnice v Ljubljani, doma z Ježice, in gdnca Roza Kozamernik, poslovodkinja trvdke H. Sarc, doma iz Rožne doline. Naj jima Bog nakloni mnogo sreče!

Osebnosti

— Nemški počitniški tečaji za inozemske dijake v Avstriji bodo to leto na Dunaju (začetek tečaja 9. julija), v Innsbrucku (1. od 15. julija do 11. avgusta; II. od 13. avgusta do 8. septembra), v Millstattu (od 23. julija do 11. avgusta), v Salzburgu (od 7. avgusta do 26. avgusta) in v Poreču na Vrbskem jezeru (od 16. avgusta do 30. septembra). V vseh krajih bodo univerzitetne oblasti ali posebni odbori skrbeli za poceni prehrano in stanovanje. Avstrijske zvezne železnice pa bodo vsem udeležencem za prihod in odhod znižale vožnjo za 30%. Dijaki se bodo predvsem mogli temeljito naučiti nemškega jezika, spoznali bodo nemško književnost in umetnost ter na izletih razne letoviščne točke. Podrobne podatke daje Avstrijski urad za turistično propagando v Belgradu. Prestolonaslednikov trg 35.

Izjava. Prejeli smo: Ameriški list »Ave Maria« je napisal pesem »Marijin blagoslov« in podpisal meki; moral pa bi podpisati Kordulo Peregrino; zakaj jaz sem pesem samo prestavil — in to izredno prepisal; vendar je list napisal moje ime, Kordule Peregrino ime pa izpuštil. Istočasno, ko pošiljam ugovor in popravek »Ave Marije«, obveščam tudi vaše uredništvo, da me ne bo kdo dolžil nepoštenosti. — Anton Komlanec.

— Telefonski promet. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se odpre telefonski promet na progi Rateče na Gorenjskem—Beljak. Pristojbina za triminutni pogovor je 2.70 zl. fr.

— Prepovedan tisk. Ministrstvo za notranje poole je prepovedalo uvažati in razširjati v naši državi knjigo »Auszug aus der alten, mittleren, neueren und neuesten Geschichte« od dr. Karla Ploetza, ki je izšla v Leipzigu. — Državno tožilstvo v Zagrebu pa je prepovedalo razširjanje št. 24 humorističnega tednika »Koprive«, dalje letakov »Studenti hrvatskega sveučilišča« in »Hrvatska akademski omladina«, ki sta bila tiskana v Zagrebu, ter knjige »Čokolada« od Tarasov Radionova, ki je izšla v Zagrebu.

— Beg iz preiskovalnega zapora. Bivši trgovski pomočnik Avgust K. iz Krašnje pri Kamniku je bil že od maja v preiskovalnem zaporu ljubljanskega okrožnega sodišča zaradi suma nekega vlomna. Ker je bil spolno bolan, se je sprva zdravil v jetniški ambulanci. Ker se mu je bolezen komplicirala, ga je jetniški paznik v sredo odpeljal na dermatološki oddelek splosne bolnišnice. Tu je porablil ugodno priliko. Z izgovorom, da mora iti na potrebo, je odšel na stranišče, kjer je skočil skozi nezamreženo okno na prosto ter pobegnil.

— Eksploatacija bosanskih gozdov. Neke švicarske družba, ki se že precej dolgo zanima za eksploatacijo bosanskih gozdov, bo v kratkem zgradila v dolini Vrbsa veliko parno žago. Družba bo poleg tega kupila velikanski predel gozda.

— Previsoka kavgija. V znani agrarni aferi v Bosni je med drugimi v preiskovalnem zaporu tudi agrarni ravnatelj Stojč. Njegova žena je vložila na sarajevsko okrožno sodišče prošnjo, naj njeneža moža spusti na svobodo, kot kavgijo pa naj zameje vse rodbinsko premoženje. Sodišče je zahtevalo za kavgijo 3 milijone dinarjev. Toliko premoženja pa družina vendarle nima in bo moral Stojč ostati v zaporu.

— Zemljevid Gorenjske v merilu 1:75.000 (v velikosti 94 x 50 cm), poraben tako za turiste, kolesarje in avtomobiliste. Sega na jugu od Škofje Loke in Hude južne ter na severu malone do avstrijske meje, na vzhodu od Cerkele in Grintovca in na zahodu do Mangartove skupine in Krna na

Letovišče Mežica nas vabi

Za binkošti smo zopet otvorili sezono na Peci. Istočasno je začel voziti na progi Prevalje—Mežica —Črna nov avtobusni podjetnik g. V. Faktor, ki je doslej vzdrževal progo Šoštanj—Dravograd. Z otvoritvijo nove proge pa je prenehala avtozveza Šoštanj—Dravograd. Novi avtopodjetnik vozi zanesljivo in točno po vnozem redu. Razpolaga z avtobusi znamke »Tatra« s 16 in 22 sedeži, odprtim in zaprtim vozom. Cene avtovožnjam so ostale neizpremenjene. Tako je sedaj vendar enkrat rešeno tudi to pereče vprašanje, da se turistom in ostalim potnikom ni treba bati, da bi ob sestopu s Pece zamudili vlak. V primeru potrebe pa je g. Faktor na razpolago z izrednimi vožnjami.

SPD gradi v Mežici moderno letno kopaljšče v izmieri 33.33 krat 12 metrov. To bo za Mežico in celo dolino velikega pomena. Turisti bodo ob sestopu s Pece, Urške gore ali Logarske doline imeli na razpolago moderno urejeno kopaljšče. Bazena za odrasle in otroke sta že izkopana ter se je začelo že z betoniranjem. Stroški znašajo nad 100.000 Din.

Razposlali smo širši javnosti pisemne prošnje, da priskoči tej velevažni akciji ob naši skrajni severni meji na pomoč s primernimi darili za tombolo, ki bo v korist gradnje kopaljšča 17. junija v Mežici, ali pa, da z denarnimi sredstvi pripomore

k čimprejšnji zgradnji kopaljšča. One pa, ki so podružnici naklonjeni in prošnje za podporo niso prejeli, jih prosimo oprošenja s prošnjo, da se blagovoljivo poslužijo pri nakazilu podpore čekovnega računa št. 14.157.

Mežica, ki leži ob vnožju stare sive Pece, kraljestva kralja Matjaža, je bila že dosejaj priljubljeno letovišče. S tem, da pridobi še moderno letno kopaljšče za odrasle in otroke, bo postala središče tujskega prometa v prekrasni Mežiški dolini. Kdor je že kdaj posetil Mežico, jo bo odslej zares vzljubil, ker mu bo nudila ta mala krasna vasica vse, kar si za svoj odih poželi. Iz Mežice so na vse strani krasno dalje in krajše ture. Bivanje v tej kmetijski vasi je zelo ceneno, ljudstvo pa nadvse ljubeznivo. Vasica razpolaga z okusnimi in čistimi tujskimi sobami.

Ponovno se dotaknemo tudi legitimacij, ki jih morajo imeti posetniki obmejnih točk v redu. To velja tudi za posetnike Pece, ker le s pravilno oprnjenlo in veljavno planinsko legitimacijo je dostop na Pečo neoviran. Obmejni organi takim turistom ne delajo nikakih težkoti in jih ne zavrajajo ter so z vsakim vljudni. Tudi turiste naprošamo, da se pozivu obmejnih organov za legitimiranje ne protivijo in jim s tem olajšajo vršenje njih težke službe.

Še večja senzacija kakor kino!

Daljnovidno gledališče

V Blackpoleu bodo v najkrajšem času odprli nenavadno gledališče. V gledališču, ki bi ga lahko imenovali daljnovidno, bodo udeleženi gledali prizore, ki se bodo odigravali na neki irski slovesnosti. S posebnimi pripravami bodo prenašali slike z narodne veselice na Irskem v gledališče na Angleškem. To je gotovo zgodovinski dogodek prvega reda. Senzacija je prav tako velika, kakor tedaj, ko so ljudje prisostvovali prvi kinematografski predstavi. Uresničile so se sanje velikih fantastov, kakor je bil Jules Verne.

Dolgo se je človeški um trudil, da uresniči te sanje. Ali ni zabavno gledati v Londonu ljudsko veselico, ki se prav v tistem času vrši na Irskem? Ali prisostvovati konjskim dirkam v Derbyju, v gledališču v Dublinu, ki je kakih 100 km oddaljen. Kmalu se bo to vsakomur zdelo tako priprosto in navadno, kakor se danes prav nič ne čudi zvočnemu filmu. Toda zadeva vendar ni tako enostavna. Treba je bilo mnogo časa, preden so raziskovalci ta nenavaden izum uresničili. Misel je v zvezi z odkritjem, da ima element zelen nenavadne električne lastnosti. Že pred desetletji so ugotovili, da ta element odreja v večji ali manjši meri električni tok glede na to, ali je močnejše, ali manj razsvetljen. Na podlagi tega opazovanja so prišli na

te zelen-celice in pozneje foto-celice, ki so jo odkrili v istem času kakor brezžično telegrafijo. S svetlobnim žarkom so odtisnili podobo, ki naj bi jo telegrafično prenesli. Temne točke na sliki so zadržale več svetlobe kakor svetle. Ko so ta žarek uravnali na foto-celico, je izločil električni tok silo, ki se je stopnjevala, oziroma padala v zvezi s svetlobno močjo točke na sliki. Te električne sunke lahko oddajamo po žici ali brezžično v daljavo in če tako prenesemo vse točke svetle in temnejše na sliki, prenesemo tudi sliko samo.

Mnogo časa je trajalo, preden so to odkritje tudi praktično uporabili, in sicer za telegrafijo slik in za daljnovid sploh. Zasluga za to gre učenjakom Nipkoku, Carlusu in Francozu Belinu. Pozneje so pri tem sodelovali Anglež Baird in Noctovisor, ki sta sestavila aparat, s katerim je bilo mogoče fotografirati v temi. Aparat za prenos slik iz daljave so najprej postavili na Angleškem in v Ameriki. Zdaj prinesejo prvič vse te uspehe iz laboratorija v gledališče.

Jules Verne pripoveduje v neki knjigi, kako so na zemlji gledali sliko, ki je kazala življenje v podmornici, ki se je razvijala istočasno. Ta fantazija se je danes uresničila. Lenuhi bodo lahko v svoji sobi ali celo v spalnici prisostvovali razburljivim tekmam, ki bodo potekale morda 50 km daleč proč.

Emir Abdulah, vladar Transjordanije, je te dni obiskal angleško prestolnico. Položil je tudi venec na grob padlim junakom.

Sonce in Cerkev nad narodi

Konferenca katoliških škofov v Nemčiji v Fuldi je bila združena s pravo manifestacijo nemških katoličanov. V Fuldi se je zbralo 20 tisoč katoličanov iz vse Nemčije. Berlinski škof Bares je v svoji pridigi poudaril, da je duhovnikom dal svečeniško poslanstvo sam Kristus, torej ne Avgust. Dejal jim je: Pojdite in učite vse narode! Katoliška Cerkev zahteva zato popolno svobodo.

Še značilnejši je bil govor dr. Sprolla, rotnburškega škofa, ki je govoril pred stolnico: »Kristus ni hotel morda kake deželne cerkve, temveč svetovno cerkev. Ali sonce izgubi kaj na svojem blešku in svoji vrednosti, ako ne sije samo na belokožce, temveč tudi na črnce, ne samo na Nemce, temveč tudi na Francoze, ne samo na Evropece, temveč tudi na Američane! Kakor je sonce, tako mora biti tudi Cerkev nad narodi. Kar naj bi po Kristusu volji obsegalo ves svet, se ne sme zožiti. Marsikdaj so nam prisostvovali, da ne poznamo razmer in da so škofje speči čuvaji. Mi smo na straži. Mi ostanemo zvesti čuvaji svoje vere«. Dr. Sproll je pečval svoje poslušalce, naj bodo neustrašeni in naj ostanajo zvesti Cerkvi. »Neustrašeni hočemo biti tudi mi škofje. Oznanjevati hočemo božjo besedo, ves evangelij, stari in novi testament z vsemi poglavji in brez kompromisov.«

Kos jagneta ministrom

Angleški ministri in parlamentarci prejmejo v najkrajšem času posebno darilo. To je noga jagnjeta, na kateri je s krepko barvo označeno »Nova Zelandija«; iz Nove Zelandije je prišlo to darilo. Angleški parlament se bavi namreč z zakonom, v smislu katerega bo treba na mestu označiti, iz katere dežele prihaja. Na ta način hoče vlada vplivati, da bi konsumenti zahtevali samo blago iz Anglije in angleških kolonij, oziroma dominijonov. Ta označba mora biti po zadržilu razlagalcev tako krepka, da ne zruši niti skuhanega mesa.

Forej nasvidenje, moja ljuba Anica! Zdravstvuj. — Ne veš, koliko ti morem še povedati, ko se snideva.

Kozmična postaja na ognjeniku

Na vrhu ugaslega ognjenika Alages v Armeniji bodo zgradili »kozmično postajo«. Stala bo 4100 m visoko. Tu bodo preiskovali razdelitev kozmičnih žarkov po smeri in višini v južni širini. Na vulkan je odpotovala posebna ekspedicijska, ki jo vodi prof. Skobecelin. Poleg tega je sovjetska vlada sklenila postaviti ob obali gorekega jezera Sevan, ki leži 1825 m visoko, »astrofizikalno opazovališče«.

Jevtić in Doumergue

Naš zun. minister Jevtić v družbi predsednika francoske republike g. Doumerguea. V francoski prestolnici so slovesno sprejeli predstavnika Jugoslavije, da tako pokažejo simpatije francoskega naroda za našo državo.

Ima rajši prijatelje

Lord Palmerston je bil glavni minister Anglije. Nekega dne mu pravi nadgozdar, ki je bil že štirideset let v njegovi službi:

»Vaša visokost mora končno energično prijeto svoje sosede.«
 »Zakaj?« vpraša lord.
 »Ker lovijo v Vaših gozdovih in streljajo najlepše zajce.«
 »Kaj naj vendar naredim.«
 »Tožite jih, gotovo dobite proces.«
 »Dragi Martina,« reče blagi lord, »rajši imam prijatelje nego zajce.«

★

Optimizem.

»Večera sem si kupil avtomobilske naočnike!«
 »A imaš zopet avtomobil?«
 »Ne, pač pa sem kupil srečko avtomobilske loterije.«

Tekma med češkoslovaškim in italijanskim moštvo za svetovno prvenstvo v Rimu je bila silno ostra, kakor nam kaže slika. Razkoračeni igralec je Italijan Meazza. Sele v podaljšanem času so Italijani zabil drugi gol in tako zmagali. Sodnik je bil pod vtisom občinstva, ki se ni vedlo posebno vladno in je z neprestanim vzklikanjem »Italia!«, »Italia!«, »Italia!« podžigalo svoje igralce. Nepristranski izvedenci sodijo, da bi bili zmagali Čehoslovaki, ako bi se bila tekma odigrala v kaki drugi državi. Tudi sodnik je bil pod vplivom italijan. občinstva. Ob povratku so v Pragi sprejeli svoje igralce izredno svečano, pravzaprav demonstrativno.

Maroška večerja z rokami

V gosteh pri lezanskem paši

V družbi nekega znamenitega francoskega zdravnika je Marjorie Humphreys, angleška novelistka, pred kratkim v Maroku videla stvari, ki so skrivale oči večine zapadnih ljudi. V nekem londonskem listu opisuje, kako je bilo pri maroški večerji, takole:

»Bogati Arabci v Fezu so pogosto povabili zdravnike k »diffi« ali večerni recepciji, ki so jo priredili njim na čast. Ko sem bila v Fezu, sem bila z njimi tudi jaz vedno povabljen. V hiši fezanskega paše in šerifa Azanoula smo prebili najzanimivejše in najprijetnejše večere.

Vsi gostje z izjemo zdravnikov in mene so bili Arabci. Pri vratih nas je sprejel gostitelj majordomo, njegov glavni suženj in kakšenkrat tudi njegov najstarejši sin, ki nas je peljal k očetu. Ta nas je pričakoval v notranjem dvoru. V glavni sprejemni sobi smo sedli na nizke blazine, ki so bile položene okoli okroglih lesenih miz.

Gostitelj nikdar ni z nami sedel, ampak je stal pri odprtih vratih in dajal navodila debelim črnkam, ki so po patiju sem in tja stopicale in

prinašale jedi. Od časa do časa smo videli, kako je kakšna roka prikradeno potegnila zastor na stran, in zabliskale so se kakor oglje črne oči žensk, ki se radovednosti niso mogle ustavljati. Dve sužnji, ena z vrčem vode in s skledo, druga z brisalko in milom, sta šli od gosta do gosta. Ena od teh je vsakemu umila desnico; levica se ne rabi pri obedu. Nato so si gostje izplahnili usta, nakar so druge sužnje postavile veliko prsteno skledo sredi vsake mize.

Ne spominjam se na vse jedi, ki so prišle na mizo. Med njimi je bil velik kos mesa, pečenega v olivnem olju; za tem so prinesli velikanski kolač, napoljen z golobi in zelenjavo. Piščancem, ocvrtim v žaltovem maslu, je sledil »cous cous«, dušena močnata jed.

Pri jedi rabijo tam samo prste. Kakšenkrat kar nisem mogla trdno prijeto mastnega kosa mesa. Pogostokrat je slastni grizljaj izvelkel sosed, ko je videl, da sem v zadregi in ga položil na rob posode.

Pri teh obedah se ne pije, dokler naposled ne prinesejo neizogibnega metovega čaja. Po čaju zopet nosijo od gosta do gosta skledo, milo in brisalko. Večer se konča s pogovori, dočim igra godba domače skladbe.«

Zopet s podmornico na severni tečaj

Američan Hubert Wilkins namerava zopet odpluti na Severni tečaj, in sicer zopet v podmornici. Do prihodnjega leta se utegne raziskovalec že dovolj pripraviti, nakar bo krenil na pot. Leta 1931 je Wilkins poskušal srečo s podmornico. Kmalu bi bil plačal z življenjem nevarno dogodivščino. Takrat si je Wilkins podmornico izposodil. Zdal na Angleškem gradijo posebno podmornico samo v ta namen. Rešeno je tudi vprašanje financiranja. Wilkins je že prispel iz Newyorka v Plymouth. Časnikarjem je že izjavil, da bo odpotoval prihodnje poletje. Za oporišče si je izbral Spitzbergo; od tam bo odplul v Beringov preliv. Okoli dve tretini vse poti bo napravil pod vodo.

Znamenje krize

Družba Packard Motor Car Company v Detroitu, ki je doslej gradila samo luksuzne avtomobile, je zdaj pričela graditi avtomobil, ki bo stal manj kakor 1200 dolarjev.

Mesto bodo prenesli

Angleški podjetnik Robert Bell je kupil v Chileju celo mesto, ki šteje pet tisoč prebivalcev. Podrbi bo vse stavbe in izplačal meščanom nad šest milijonov dinarjev, da bi si lahko postavili bivališča na novem kraju. Mesto, ki se imenuje Caleta Coloso, je bilo nekoč središče nitratovih ležišč. A družba, ki jih je izkoriščala, je propadla, ko so izumili kemiki umetna gnojila. Med tem je bilo mesto preskrbljeno z vodovodom, cestno konjsko železnico, elektriko itd. Cevi, tračnice in slično so postale v Chileju redko blago, ker je bil radi krize uvoz inozemskega blaga prepovedan. Zato odstranjujejo sedaj Bellovi delavci omenjene naprave, ki jih bodo odpeljali v srednji Chile, ki je bolj obljuden. Na isti način bodo odstranili tudi novejša stavbe. Razen tega ima mesto starinsko cerkev, poštno postlopio in več hotelov. Vse bodo razdrli, ker mesto izumira.

Atentator Jožef Rotter, ki je položil peklenski stroj v transformator v Aspernu. Sam je bil pri tem ranjen. Med razpravo pred izjemnim sodiščem mu je prišlo večkrat slabo. Prizor izpred sodišča.

Za Balbovo brado gre

V enem izmed glavnih kinematografov v Budimpešti je dnevno poročilo kazalo prihod letalske eskadre v New-York. Načelnik eskadre je imel brado in vsak gledalec se nehote spomni na prihod italijanske eskadre, ki jo je vodil Balbo. Po prihodu mu izroči newyorški župan odlikovanje. Načelnik se simbolično zahvali na ta način, da si odtrga svojo brado in jo pritisne na brado županovega otroka. Zunanje ministstvo je skušalo upravo kinematografa prepričati, da bi ta šala utegnila škoditi dobrim odnosom med Italijo in Madjarsko.

Enodneven pogreb

Nedaleč od groba prejšnjega japonskega cesarja so pokopali admirala Togo. Pogrebni obred je trajal od zore do solnčnega zahoda. Pogreba se je udeležilo en milijon ljudi.

Na Holandskem so priredili nenavadno konjsko dirko. Dirkali so s poniji (pony = majhen konjiček). To bi bila igrača za naše malčke!

Sport

Velike dirke motoristov

V nedeljo 17. junija priredi ZSK Hermes pod pokroviteljstvom svojega častnega predsednika, bana dravske banovine g. dr. Drago Marušiča velike dirke motoristov za prvenstvo dravske banovine. Tekme prično ob 15. na novo preurejenem dirkališču na Hermesu v Šiški in obetajo biti naj-

zanimivejša sportna prireditev letošnje sezone. Ze v nedeljo na olimpijskem dnevu so prvaki v tej sportni panogi dokazali, kako lep in zanimiv je ta sport za vsakogar, prav posebno pa za one, ki ljubijo napete borbe. Zatorej v nedeljo vsi na dirkališču Hermesu, ker užika bo več ko dovolj.

Mariborski Rapid v Ljubljani

Da ne ostanemo v nedeljo brez nogometnih tekem, je Ilirija povabila v goste znano moštvo mariborskega Rapida. Vsekakor bo zanimivo videti, kako bo zaigralo to moštvo proti Iliriji, kateri bi brez dyoma delalo velike pregrevance pri prvenstvenih tekmah, če ne bi imelo zabrane. Ta zanimiva igra bo na Stadionu, s pričetkom ob 18. V predigri pa igra naš »Wunderteam« s trboveljskim Amaterjem in to ob 16.30. Zanimiva pa bo tudi prva predtekmata med Grafiko in Slovanom večnima rivaloma našega drugega razreda. Ta igra pa prične ob 15.

Olimpijsko prvenstvo kolesarjev v Mariboru

Kolesarska zveza kr. Jugoslavije priredi v nedeljo, dne 17. junija veliko Olimpijsko prvenstvo v Mariboru. Po dirki se vrši ob 11. uri v hotelu »Orel« (III. nadstr.) razdelitev nagrad in družabni sestanke. Delne nagrade so razstavljene v izložbi tvrčke Slavko Markovič, Gosposka 40. Vabimo sponzorke in kolesarskemu sportu naklonjene občinstvo, naj se tega sestanka v čim večjem številu udeleže, da bi zamogli sprejeti in pozdraviti naše sodelavce iz Ljubljane, Zagreba itd. dostojno. Dne 1. julija t. l. se vrši prvenstvo Mariborske kolesarske podzveze v dolžini od 75 km, nakar že sedaj opozarjamo interese.

Po rimski zmagi

Še nekaj zanimivosti o finalni tekmi, o igralcih itd. O veliki finalni borbi, ki se je odigrala med Italijo in Českoslovaško, že več dni vse svetovno časopisje obirno poroča in napolnjuje svoje sportne rubrike s podatki o poteku igre, o igralcih, zakaj so zmagali Italijani in zakaj ne Čehi, na kratko: vse zanimivosti te finalne borbe in vsi momenti te gigantske bitke so do podrobnosti obdelani. Tudi sodniku Eklind-u je namenjenih mnogo vrstic, s katerim niso zadovoljni, ker je mnogo grešil zlasti v presoji ofsajde pozicij, ki pa so k sreči ostale brez kakih hujših posledic. V tem pogledu je grešil tudi stranski sodnik Ivančić, ki teh nepravilnosti ni prijavil. Splošno mnenje vseh objektivnih očividcev pa je, da Čehi samo vsled izredne smole niso zmagali, deloma tudi zato, ker niso imeli strelec in končno vsled napačne taktike. Kajti Čehi bi se morali v trenutku, ko so dosegli vodilni gol, potegniti v obrambo; kajti zadnje minute bi se dal in moral držati rezultat. Če je dičila še ta lepa lastnost, da so bili vsi njihovi igralci prežeti samo z eno mislijo, da hočejo in da morajo zmagati, ker jim je šlo predvsem za čast svoje domovine. Pri njih je bilo videti, da ne igrajo za kakke premije ali darila, dasiravno so imeli obljubljene razne nagrade, nekaj so jih dobili celo vnaprej; neka tovarna jim je v slučaju zmage obljubila 200.000 Kč. Toda oni so se neglede na to borili kakor levi; zato jih je njihova domovina ob povratku v Prago sprejela z večjimi častmi kakor sprejemajo vladarje. Oni so danes predmet splošnega občudovanja in naenkrat so postali narodni heroji Českoslovaške republike, katere spoštuje vse češki narod.

Se večjih časti so pa seveda deležni italijanski igralci — zmagovalci na letošnjem svetovnem prvenstvu. Oni so danes tekorekoč državljani višje vrste in ves narod gleda v njih vzvišena bitja. Saj so svetovni prvaki v oni sportni panogi, ki je Italijanom najljubša. Kaj vse so dobili za to zmagi, se niti ne ve. Zlate medalje, razne denarne svote in darila, so kar deževala, dalje fiat avtomobile, poleg tega so jim zagisurali dosmrtno službo, Mussolini pa bo vso enajstoročno sprejel jutri na svojem posestvu v Bologni in tudi ob tej priliki ne bodo odšli zmagovalci praznih rok. No in vse do prihodnjega takega prvenstva bodo imeli to čast.

Spričo razmer, ki vladajo v sportu v italijanski deželi, ni prav nič čudnega, da so zmagali Italijani. Kajti, če pomislimo, koliko da tam država za sport, za telesno vzgojo mladine, za stadione in druga igrišča, potem se njihovi zmagi ne smemo prav nič čuditi. Mussolini sam je največji propagator sporta in vse javne oblasti do najvišje uprave v državi delajo za procvit sporta. Italijani se udeležujejo vseh mednarodnih tekem, kjer dosegajo prav lepe rezultate, in vedno jih vidimo v prednjih vrstah. Italijani se namreč dobro zavedajo, da so sportni uspehi na mednarodnih tleh največja in največja propaganda za državo; zato povsod forsirajo telesno vzgojo mladine in pošiljajo svoje izbrane sportnike na mednarodne tekme. In uspehi ne izostanejo. Najboljši dokaz za to je njihova zadnja zmagi na svetovnem nogometnem prvenstvu.

★ Nemška olimpijada (Deutsche Kampfspiele) se vrši letos v Nürnbergu v času od 24. do 29. julija. Prireditev bo izvedena v največjem obsegu, saj je že danes javljenih nič manj ko 61 posebnih vlakov in njihovo število se bo po mnenju Nemcev še precej dvignilo. Na teh bojnih igrah sonejo tekmovali samo Nemci bodisi iz zračnih ali inozemstva. Program je zelo obširen, saj so zastopane prav vse panoge telesnih vaj. Višek cele prireditve bo dosežen zadnji dan, 29. julija, ko se vrši finale v nogometu za Hitlerjev pokal, potem lahko-atletске stafete in konjske jahalne tekme. Vseh tekmovalcev pri tekmah bo 5 do 6 tisoč. Ogromen bo moral biti kader sodnikov, da bo vao to množico preizkusil.

Smučarji se oglašajo. Pri nas še plavalci nismo začeli in tudi dilece narsikakega smučarja se še niso do dobra posušile, že je napravljen mednarodni zimski program za dve zimski sezoni. Mednarodna smučarska zveza je dostavila včlanjenim zvezam program teh prireditev, ki tako-le izgleda: FIS-ino tekmovanje bo leta 1935 na Českoslovaškem: 13. februarja slafetni tek; 15. februarja tek na 18 km; 16. februarja skoki za kombinacijo; 17. februarja: specialni skoki; 18. februarja tek na 50 km.

Holmenholske tekme leta 1935 v Oslo: 27. februarja tek na 50 km; 2. marca tek na 17 km; 3. marca skoki.

Drž. prvenstvo v lahki atletiki za dekleta

Pred kratkim šele smo končali tekmovanje moštev za moško državno prvenstvo v lahki atletiki, a že imamo pred seboj dekliške tekmovanje. Dne 23. in 24. junija se namreč vrši po vseh mestih države, kjer se goji ženska lahka atletika, tekmovanje za prvenstvo moštev. Tekmuje se po istih načelih kot v moškem državnem prvenstvu; zato bomo videli na startu med mnogostevilnimi atletinjami tudi naše prvakinje, ki dosegajo že prav lepe uspehe. Na prireditve, ki bo zelo zanimiva, se še povrnemo, za danes samo še program.

I. dan (sobota, 23. junija) 60 m, skok v višino, 200 m, krogla, 800 m, disk.

II. dan (nedelja, 24. junija) zapreke 80 m, kopje, 100 m, skok v daljavo, štafeta 4x100 m.

★ Zbor lahko-atletičkih sodnikov, Ljubljana (Službeno) Za izvršilni Juniorski miting SK Ilirije ob 16 na starem igrišču ob Celovški cesti, se določa naslednji sodniški zbor: Vrhovni sodnik: A. Gnidovec, voditelj tekmovalja: major Jane, starter za teke: M. Megušar, starter za skoke in mete: Kos, časomerilec in sodniki na cilju: ing. Baltič, dr. Kuhelj, major Jane, Pevalak, Grünfeld (stopericeel), sodniki za skoke in mete: Bradač, dr. Alujevič, Polotar, zapisnikar: Polajnar. Vsi imenovani se morajo tekmovanja brezpokožno udeležiti. Javijo naj se ob pol 16 voditelju tekmovalja. Za vsak neopravljen izostanek se bo tudi v bodoče postopalo po pravilih.

Seja lahko-atletičkih sodnikov je v ponedeljek, 18. t. m. ob pol 21 pri Slamičih. Dnevni red: žensko drž. prvenstvo, sodniški izpiti. Vsi odborški brez izjeme so brezpokožno vezani na udeležbo. Predsednik.

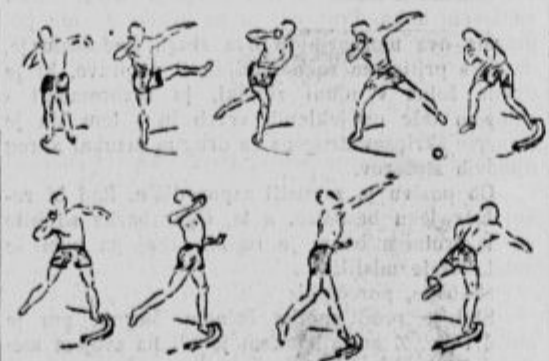
Iz Jugoslovanskega olimpijskega odbora. Naprosalo se vsi mestni odbori in poverjeniki, v kolikor bi teh ne bilo v posameznih mestih, pa organizacije, ki so priredile dne 18. junija olimpijski dan, da hitro pošljejo poročila o moralnem in gmošnem uspehu prireditve obenu z obračunom na naslov: Jugoslovanski olimpijski odbor, Zagreb, Radičev trg 2, da se bo moglo čimprej izdelati skupno poročilo. Uspehi vsakega mesta se bodo objavili potom dnevnega časopisja. Obenem se objavlja uspeh mestnega odbora v Bjeovaru, ki je še poslal poročilo in zbrani čisti dobiček v iznosu 1685 Din.

ISK Primorje — kolesarska sekcija. Nocoj ob 20 važen sastanek verifikiranih dirkačev in sekcijskega odbora v Dlavski zbornici. Grabec, Oblak, Gregorič in Stirn radi olimpijske dirke v Mariboru sigurno!

Kolesarska podzveza Ljubljana. (iz seje u. o. 13. VI. 1934): Za rednega člana podzveze se sprejme Kolesarsko društvo »Zarja«. Jesenice (Krekov trg 2) ter se poziva, da predloži vse svoje vozake v verifikacijo. Glasom pravil Kolesarske zveze se imenuje Kuzenki odbor; predsednik: Batjcl, člani: dr. Birsca, Rškovič, Kosirnik, Četrti član bo imenovan naknadno. — Dne 24. VI. se vrše medklubne dirke Kol. dr. Zarje — Zgor. Kašelj na progi Vovče-Trojane in nazaj (74 km). Službojoči odborniki podzveze g. Rakič, Sodniški zbor g. Gregore, Anžur, Podjed. — Opozorjajo se verifikirani vozači letnika 1914, ki gredo na nabor in letnik 1908 do 1913, ki še niso bili potrjeni, da se pri rekrutni komisiji legitimirajo s podzveznim licenco za leto 1934. Na podlagi poročila o olimpijskem dnevu se prodajo kazenskem odboru, ker niso nastopili na dirki, sledeči dirkači: Prodani in Lavrih (Hermes), Jager, Anžur in Krezar (Ljubljana), Okroglje (Primorje), Novak (Sava), Režek, Preuk in Trtnik (Sora). Radi prestopka §18 kazenskega pravilnika se preda k. o. Valant (Zarja, Jesenice). Vsi klubi se obveščajo, da je z odlokom u. o. zveze z dne 6. VI. 1934 razpuščena Triglavska podzveza ter da se vsi klubi, ki so bili včlanjeni v tej podzvezi, izvemzi Celja, priključijo podzvezi Ljubljana. Pozivamo vse prizadete klube, da tekem 14 dni pošljejo formalne prijave za članstvo v naši podzvezi, prelože na predpisanih tiskovinah svoje vozake in funkcionarje v verifikacijo ter pošljejo klubske naslove, da im dostavimo točna navodila za poslovanje. Ponovno se opozarjajo vsi vozači, da se morajo na startu legitimirati z licenco. To velja posebno za olimpijsko prvenstvo, ki se vrši na 100 km dne 17. VI. v Mariboru. Verifikirajo se s pravom takojšnjega nastopa: v Juniorski skupini za K. D. Savo: Cotman Janko, za ZSK Hermes: Klopčič Milan in Rehm Tihor, kot funkcionar pa: Gregore Metod. V glavni skupini za Zarjo, Jesenice: Valant Ivan.

Lahka atletika Meti

Pričnimo kar pri krogli, ki je pri nas najbolj razširjena in jo naši fantje najbolj poznajo. Krogla tehta 7,25 kg, za moške ter 4 kg za ženske. Pri vseh metih je roka oni del telesa, ki se najdlje udeležuje pri metu. Pri metu pa moramo delovati s celim telesom, to je od pete pa do konca roke. Nobene partije telesa od pete do konca prstov ne smemo preiti, ne da bi ta del aktivno ne sodeloval. Met krogle izvedemo na sledeči način: Postavimo se na notranji strani kroga na zadnji rob tako, da smo obrnjeni z levim bokom v smer meta. (Pri metu z desnico.) Kroglo položimo v desnici tako, da počiva na korenih prstov. Kroglo prinesemo na vrat nad ključnico tako, da počiva hrbet roke na vratu. Komolec desnice nekoliko dvignemo, levica

pa je v odročenju in na lahno pokrčena v komolec. Z nogama stojimo v primorni razdalji narazen na celih stopalih, ki sta obrnjeni naravnost naprej. Nato pa začnemo izvajati met takole: Z levo nogo nekako trikrat zamahnemo v stran, nakar jo preneseemo na desno nogo, desno ramo pomaknemo nekoliko naprej, na desni nogi napravimo vodoravni poskok naprej do približno sredine kroga. Po poskoku se celo telo močno zasučee v desno stran ter je obenem močno sklonjeno k desni nogi, katere koleno smeri na desno. Nato napremo desno nogo, jo postavimo na prste ter jo zasučemo okoli podolžne osi v levo. Obenem vzravnamo tudi trup, ga zasučemo v levo, tako, da so prsa obrnjena naprej. Težiče prenesemo popolnoma na desno nogo, ki je napeta. Z levico gremo nazaj, z desnico pa z močnim sunkom in podaljškom iz rame končamo met. Da ne pademo po metu naprej, preneseemo

Gospodarstvo

Nov zakon o državnem računovodstvu

Moderno poslovno življenje in gospodarski medsebojni odnošaji so zahtevali tudi v poslovanju države remeduro. Zlasti se je ta remedura pokazala za potrebno v razmerju države do gospodarstva in v samem državnem gospodarstvu. V ta namen je bil izdelan predlog novega zakona o državnem računovodstvu. Danes o predlogu se ni mogoče izreči sodbe, zato navajamo v sledečem samo izvleček iz motivnega poročila:

Novi predlog ni samo glavnih načel sedanjega zakona prilagodil obstoječim razmeram in jih izvedel do kraja, ampak tudi določil popolnoma nova poglavja: o gospodarskih podjetjih in ustanovah itd. Zakon ima pet poglavij.

Prvo poglavje vsebuje predpise o drž. proračunu. Tu je važno določilo, da prenehajo po enem letu vsa pooblastila, odn. predpisi finančnih zakonov.

V drugem poglavju, ki govori o računovodstvu in blagajniški službi so izpremenjeni predpisi o sestavi zaključnih računov. Ustvarja se razdelitev končnega akta v akt o časovnem angažiranju in akt o končnem angažiranju izdatkov. Novi državni zaključni račun bo vseboval tudi podatke o državni imovini poleg podatkov o dohodkih in izdatkih.

V zvezi s to reformo je tudi vprašanje višjih dolgov. Za plačilo teh je bilo treba prej posebnih vsot v proračunu ali pa so se izplačevale iz obratne glavnice. Tako je bilo treba ves proces za likvidacijo teh vsot stalno ponavljati. Po novem bo o plačilih določal finančni minister ali na breme odgovarjajoče proračunske partije ali drž. govtovine.

Tretje poglavje vsebuje določila o pogodbah z državo. Najvažnejša izprememba je tale: doslej je moral vse licitacije pred končno odobritvijo pregledati odbor za oceno državnih nabav, po novem pa se za vrednosti nad 100.000 Din ne more prej razpisati licitacija, dokler je ne dovolji finančni minister, odn. ministrski svet. Za vsote do 3 milj. Din naredbodavec sam izvrši svo proceduro po zakonu itd. Trije načini pogodbe so uvedeni: javna licitacija, neposredna pogodba in pismena ponudba. V zaščito domače industrije in

delavnosti so dovoljene ugodnosti pri polaganju jamstev. Poleg državnih papirjev se sprejemajo v kavcijo vložne knjizice Drž. hip. banke, Poštne hranilnice in samoupravnih hranilnic. Obrtnikom se lahko plača naprej do 25% pogojne vsote.

Podjetja in ustanove

Popolnoma zase so predpisi o državnih podjetjih in ustanovah. Podjetja imajo v primeri s splošno drž. upravo ugodnosti: 1. ni potrebno zahtevati otvoritev kredita od lin. min.; 2. tudi pri nerednih izdatkih lahko dobe popolno naredbodajalno pravico; 3. plače delavcev gredo v materialne izdatke, kar omogoča virmane; 4. da samostojno nabavljajo do 0,5 milj., do 2,0 milj. pa pristojni minister; 5. morejo prodajati na kredit itd.

Glede državnih fondov je določeno, da se morajo v proračunu posebej izkazati.

Zakon o državnem pravobranilstvu

je predložil skupščini finančni minister dr. Gjorgjevič. Novi zakon določa za območje vsakega apelacijskega sodišča posebno — teritorialno — državno pravobranilstvo. Pri finančnem ministru se pa ustanovi Vrhovno drž. pravobranilstvo kot osrednji organ državnih pravobranilcev, tega pa doslej nismo imeli. Glavna naloga pravobranilcev je zaščita imovnopravnih interesov države pred sodišči in ostalimi oblastmi. Druga naloga se nanaša na dajanje mnenj o vseh pravnih vprašanjih, nadalje mnenja o pogodbah, katere zaključuje država z drugimi osebami, in sicer za vse vrednosti nad 100.000 Din, pod 100.000 Din je dajanje mnenja fakultativno. Z novim zakonom je določeno, da morejo spore z državo razsojati samo redna sodišča. Tako odpadajo razsodišča, borzna razsodišča itd.

Uvaja se tudi nova institucija »stalnii pravniški odbor« pri vrh. drž. pravobranilstvu z 9 člani, ki jih postavlja lin. minister. Končno določa novi zakon, kakšna mora biti kvalifikacija pravobranilca

Železniška tiskarna v Subotici

Iz uradnih podatkov jugoslov. drž. železnice je razvidno, da je železniška tiskarna v Subotici v zadnjem letu izredno napredovala, saj pokriva danes ta tiskarna že tri četrtine vseh tiskarskih potrebščin naših železnic. V lanskem letu je izvršila tiskarna: 35.969.785 raznih tiskovin, 183.351 knjig (in vezala), 175.623 blokov (zvezkov), 378.796 časopisov, 60.000 železniških legitimacij, 8500 raznih blokov (velic, doklačilnih kart itd.), 24.795 kart na prinositelja itd. v skupni vrednosti 5,34 milj. Din. Poleg čisto trgovskih poslov se tiskajo v tiskarni »Službene novine« drž. prom. osebja, »Sobračajni vestnik«, »Komerčialna služba« in železniška znanstveno poljudna revija »Sobračajni pregled«.

Vrednost materijala (sirovin) za izgotovljeno tiskarsko delo je znašala 2,83 milj. Din, delo samo 1,85 milj. Din, a ostali stroški 0,657 milj. Din.

Izdatki so razdeljeni na a) osebne: plače osebje 86.700 Din, nagrade 20.080 Din, plače delavcev 1.899.268,91 Din; skupni osebni izdatki torej Din 2.006.048,91.

b) materialne: sirovine Din 2.810.982,09, pogon Din 31.577,72, vzdrževanje Din 20.000; torej skupni materialni izdatki Din 2.862.559,81.

c) razne: upravni stroški Din 10.948,33, odpisi Din 84.761,66, razni Din 1035; skupni izdatki raznih Din 106.744,99.

d) čisti prebitke je znašal Din 363.368,26. — Skupni promet je znašal torej Din 5.338.721,97.

Tiskarna je opremljena s starimi tiskarskimi stroji, zato je razumljivo, da železnice ne morejo pričakovati od svoje tiskarne večjega dobička, saj so bili vsi stroji maksimalno izkoriščeni in se je dosegla najvišja možna mera aktivnosti.

Zanimivo je pogledati te številke, delo te tiskarne in koristi, ki jih ima železnica od tega svojega podjetja, ter primerjati vse skupaj z tistimi faktorji privatnega tiskarskega podjetja, ki je n. pr. opremljeno z modernimi stroji ali pa tudi z enakimi stroji.

»Sobračajni pregled« z dne 10. t. m. ugotavlja, da je država izgubila pri gori navedenih delih: na poštini, teleg. in telef. takšah ok. Din 30.426,58 na 1% priznalni taksi Din 80.080,32 na temeljnih in dopolnil. davkih . . . Din 12.713,99 skupaj Din 123.219,90

Vprašanje nastane, ako more tiskarna, ki je opremljena s starinskimi stroji, konkurirati modernemu privatnemu podjetju, ki je opremljeno z najmodernejšimi stroji? V tem smo skeptiki, tako glede kakovosti izvršitve kakor tudi glede cen in roka izvršitve.

Mnenja smo, da se ta položaj ne more vzdržati na škodo interesov naših domačih tiskarskih podjetij, torej podjetij, ki so s tiskanjem milijonov in milijonov narodnih knjig in časopisov doprinesla svoj levji del k produbitvi narodne zavesti in s

tem posredno k osvoboditvi naroda in političnemu združenju Jugoslovanov. Mnogo bolj bi želeli, da bi se državne železnice omejele na svoje železniške delavnice in da bi se te delavnice razširile v takem obsegu, da bi železnice ne bile odvisne od tujih židovskih industrij, mažarskih, nemških in drugih, ki bodo v slučaju vojne izdelavale smrtonosno orožje proti našemu narodu. Prepričani smo, da govorimo iz srca vseh, ki poznajo razmere in ki ljubijo resnično našo domovino. S tem bi bila dana možnost zaposlitve tisočev naših brezposelnih kvalificiranih delavcev in tudi naša plačilna bilanca bi se s tem mnogo poboljšala.

Borza

Dne 14. junija.

Denar

Neizpremenjena sta ostala tečaja Curiharnj Prage, popustil je le London, dočim so ostale devize narasle.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal v Ljubljani neizpremenjen 9,35, v Zagrebu je pa narastel na 9,39. — Grški boni v Zagrebu 31 bl., v Belgradu 29,40—31,10. — Angleski funt v Zagrebu 255,40, v Belgradu 256,50.

Ljubljana, Amsterdam 2315,40—2326,76, Berlin 1297,36—1308,16, Bruselj 796,63—800,57, London 171,69—173,29, Curih 1108,35—1113,85, New York 3381,89—3410,15, Pariz 225,21—226,33, Praga 141,90 do 142,76, Trst 293,24—295,64.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.631 Din. Curih, Pariz 20,32, London 15,525, New York 307,5, Bruselj 71,925, Milan 26,50, Madrid 42,125, Amsterdam 208,875, Berlin 117, Dunaj 73,09 (priv. 57,40), Stockholm 80, Oslo 77,95, Kopenhagen 69,30 Praga 12,81, Varšava 58,15, Atene 2,93, Carigrad 2,50, Bukaresta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenco za dinarske papirje je sicer ostala neizpremenjena, popustil pa je nekoliko tečaj begl. obv. Nasprotno pa so nadalje čvrsti dolarski papirji. Promet je bil sredinji in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 200 kom. in 7% Bler. pos 3000 dol.

Ljubljana, 7% inv. pos. 70—71, agrarji 37 den., vojna škoda 305—307, begl. obv. 54 den., 8% Bler. pos. 61 den., 7% Bler. pos. 55 den., 7% pos. Drž. hip. banke 68 den., Kranj, ind. 250 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 70,50 do 71,50, agrarji 37,25—40, voj. škoda 307—308 (306, 308), 6. 307—308, 6% begl. obv. 54,25—54,50, 8% Bler. pos. 61—61,75, 7% Bler. pos. 55,25—55,50 (54,25, 54,75), 7% pos. Drž. hip. banke 68—71. — Delnice: Priv. agr. banka 215—216, Osj. sladk. tov. 150 bl., Impexs 50 den., Trboveljska 90—95.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,25 do 71,50, voj. škoda 305,50—306,50, 11. 306—307 (307), 6% begl. obv. 54,25—54,50 (54,25), 8% Bler. pos. 63,25 bl., 7% Bler. pos. 55—55,50 (55,13). — Delnice: Priv. agr. banka 213—214 (214).

Met kopja.

Se manj znano kot disk je pri naših fanlih kopje. Malokje ga poznajo in še manj ga seveda goje. Kopje, ki se uporablja pri tekmah, je 2,60 m dolgo ter 800 g težko. Za ženske meri samo 2,20 m ter tehta le 600 g. Kopje primemo tako, da ga držimo nekako s palcem ter s srednjim prstom ali s palcem ter kazalcem, ostali prsti pa podpirajo kopje od spodaj. Postavimo se v široko razkoračno stajo, levi bok je obrnjen v smer meta, celo telo je močno naklonjeno v desno stran, desnica pa je v odročenju s kopjem. Konica kopja smeri v smeri meta, levico pa držimo v predročenju na ven. Desna noga, na kateri počiva vsa teža telesa, je v kolenu pokrčena, z levo pa se opiramo na tla spredaj in malo na levo. Pri metu se prenese teža telesa na napeto levo nogo, desnica pa ostane še vedno v smeri meta, tako, da je pri končnem naponu trupa v odročenju, dlan roke pa zgoraj. Šele potem sledi energični met z roko, ko je že spodnji del telesa, prsa in roka do komolca izvršila svoje delo. Nazadnje še pritegnemo roko preko rame in kopje izpustimo ter preskočimo na desno nogo.

Če mečemo kopje z zaletom, so obrnjene prsa vedno naprej. Kopje držimo s skrčeno desnico posevno dol. Ko smo dobili pri teku potrebno hitrost in pridemo do določene meje, preidemo v položaj, kakor smo ga opisali pri metu z meta. Ta prehod ki se izvrši s prekrizanima nogama, mora biti izveden v enakomernem tempu. Zalet na ta met na, bo dolg do 25 m. Jasno, da mora biti tudi tu daljava točno odmerjena, če hočemo doseči kak uspeh. I. K.—et.

desno nogo k levi, z levo pa gremo nazaj, da vzdržimo ravnoveže. Pri metu moramo stopnjevati hitrost meta.

Disk.

Disk je manj poznana lahkoatletška panoga med našimi fanti, vendar spada med najlepše mete. Tehta 2 kg za moške ter 1 kg za ženske. Pri metu ga držimo v roki tako, da počiva cela dlan na njem, prsti so narazen, zadnji členki roke segajo preko roba diska, izvzemši palca, ki cel počiva na disku. Pri tem se opozarja, da ne sme biti prav nobene krčevitosti v prstih ali roki. Disk vadimo naprej z meta in šele potem, ko obvladamo vse prvine, ga začnemo metati z obratom. Pri metu se postavimo v krog v razkoračni stoji tako, da smeri levi bok v smer meta. Pri dveh do treh zamahih desnice, ki so docela različni pri posameznih atletih, zamahnemo z desnico kar najdlje in visoko nazaj, koleno sta pokrčeni, trup je zasukan na desno stran. Nato se prične obrat, pri katerem moramo paziti, da se gibljemo ves čas v onem premeru kroga, ki smeri v smer meta. Disk mora biti med obratom ves čas zadaj. Prvi korak napravimo pri obratu z desno nogo, pri čemer se zasučee telo na levi nogi za 180 stopinj v levo, z desno nogo pa pridemo na tla na omenjeni premer. Z nogama smerimo ravno v nasprotno stran, kakor pri začetku. Nato se zasučemo na desni nogi v levo, z levo nogo pa stopimo na levo stran premera ter izvedemo met s tem, da švigne desnica posevno gor in izpustimo disk, tako, da se suče, če ga mečemo z desno v desno stran, in ploskoma.

Nova naredba o policijski uri

Ban dravske banovine je izdal naslednjo naredbo o obratovnem času v pogostinskih podjetjih (policijski uri):

Pogostinski obrati (§ 76. ob. z.) smejo biti odprti:

1. Na področju uprave policije v Ljubljani in predstojništvih mestne policije v Mariboru in v Celju ter v mestni občini Ptujski; kavarne do 2. ure, ostale obratovalnice razen okrepčevalnic (buffetov) pa do 24. ure. Isti čas velja za letovišče Bled in zdravilišče Rogaska Slatina v seziji, to je od 1. maja do 30. septembra.

2. V mestih Kranj, Novo mesto, Kočevje in Kamnik, v letovišču Bled izven sezije in v Kranjski gori; kavarne do 1. ure, ostale obratovalnice razen okrepčevalnic (buffetov) pa do 24. ure. Isti čas velja za zdravilišče Dobrna v seziji, to je od 1. maja do 30. septembra.

3. V vseh ostalih krajih smejo biti kavarne odprte do 1. ure, druge obratovalnice razen okrepčevalnic (buffetov) pa v vseh mestih, trgih in krajih, kjer so sedeži okrajnih načelstev, vse leto do 23. ure, v drugih krajih pa poleti, to je od 1. aprila do 30. septembra, tudi do 23. ure, pozimi, to je od 1. oktobra do 31. marca, pa do 22. ure. Isti čas velja za zdravilišče Rogaska Slatina in Dobrna izven sezije.

Kavarne se ne smejo odpirati pred 5. uro, ostale pogostinske obratovalnice razen okrepčevalnic (buffetov) pa se v poletnem času, to je od 1. aprila do 30. septembra, ne smejo odpirati pred 5. uro, v zimskem pa ne pred 6. uro.

Okrepčevalnice (buffeti, vinotoči po § 76., točka 7. obrtnega zakona) se ne smejo odpirati pred pol 8. uro in se morajo zapirati ob 20. uri. Te obratovalnice morajo biti ob nedeljah in praznikih, in sploh v dneh, ko je trgovskim obratovalnicam dovoljeno samo skrajšano obratovanje, zaprte. Obratovanje vinotočev pod vejo je urejeno s posebno odredbo.

Pogostinske obratovalnice na železniških postajah smejo obratovati tudi po času, odrejenem v prednjih določilih, do odhoda zadnjega vlaka.

V hotelih, gostiščih in gostilnah s prenočišči se sme gostom postreči v njih sobi, če dosepejo po policijski uri.

Izjeme od teh predpisov dovoljuje ban.

Uprava policije v Ljubljani in predstojništvi mestne policije v Celju in Mariboru smejo pogostinskim obratom v svojem okolišu podaljševati policijsko uro za posamezne obrate in posamezne dni, v vseh drugih krajih pa občine, ki smejo to pravico uporabljati samo v izrednih, izjemnih primerih.

Dovoljene igre, n. pr. balinanje, kegljanje itd., se smejo vršiti na prostem samo do 22. ure. V zaprtih prostorih, v katerih se ne moti nočni počitek sosedov, ta omejitev ne velja. Po 22. uri zvečer in pred 7. uro zjutraj se z godbo, pejem ali sicer z obratovanjem v pogostinskih obratih ne sme kaliti javni mir.

Po policijski uri se ne sme več postrežiti niti z jedjo niti s pijačo niti z igrami, kolikor ni po prednjih določilih dovoljena izjema, ne sme se niti namenoma postreči z večjo količino hrane ali pijače pred nastopom policijske ure, da bi se gostje zadržali dalj v lokalu, marveč je najkasneje četrt ure nato obratne prostore izprazniti in zapreti. Postrežbeno osebe mora policijsko uro napovedati.

Prekrške te naredbe kaznujejo občina upravna oblastva prve stopnje po § 397. obrtnega zakona z globo od 25 do 1500 Din. Ob hujši odgovornosti ali če so bile denarne kazni že večkrat izrečene, se sme kaznovati krivec tudi s kaznijo zapora do meseca dni, za kazen pa je izreči tudi odvzem dovolila po § 400. obrtnega zakona.

Glede prekrškov, za katere po § 18. obrtnega zakona odgovarja poslovodja, se sme izreči tudi njegova odstranitev po § 404. navedenega zakona.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Petek, 15. junija: *Kulturna prireditve v Črni mlaki*. Rezervirana predstava.

Sobota, 16. junija: *Družba*. Red C.

OPERA (Začetek ob 20)

Petek, 15. junija: *Zaprto*.
Sobota, 16. junija: *Trubadur*. Red A. Gostujeta Zinka Kunčeva in dr. Adrian.

Nedelja, 17. junija: *Manon*. Gostuje André Burdino. Irlendi tenor pariške Opera Comique. Izven. Znižane cene.

Naznanila

Šolske vesti

Vpisovanje novincev v ljubljanske osnovne šole za šolsko leto 1934-35 bo v ponedeljek in torek, 2. in 3. julija, obakrat od 9 do 12. Dan in ura zdravniškega pregleda se naznani vpisancev ob vpisovanju.

Državna narodna šola na Viču. Vpisovanje otrok, ki so dorasli za vpis v šolo, bo 17. in 24. junija med 9 in 12. Otroke je privedti v spremstvu staršev ali njih namestnikov. S seboj je prinesiti krstni list in potrdilo o cepilnih kozah. Vpisati je vse otroke, stanujoče v občini Vič.

Sprejemni izpiti za vstop v I. razred bodo na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani (Vesova 4) v soboto, 23. junija in v ponedeljek, 25. junija. Prošnje za priustitve, naslovljene na ravnateljstvo III. državne realne gimnazije v Ljubljani in kolokovane s 5 Din, se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni v dneh 20., 21. in 22. junija dopoldne. Prošnji je priložiti krstni list in šolski izkaz. Sprejemali se bodo učenci, rojeni v letih 1921, 1922, 1923 in 1924, katerih starši stanujejo v okrajih Ljubljana-mesto, Ljubljana-okolica, Litijska, Kamnik in Logatec.

Ljubljana

1. *Produkcija gojencev šole Glasbene Matice* bo danes ob 18 v filharmonični dvorani. Predpripravlja sprede, ki stane 2 Din. Je v Matični knjigarni. Obisk najpozneje pripravljamo. Konec ob 19.30.

1. *Večerni promenade koncert vojaške godbe* 40. peh. polka. Triglavskega v proselavo 12. obličinice pokroge KJ. Vel. krajiša krajice, ki se je moral zaradi slabega vremena 8. t. m. opustiti, bo v soboto, dne 16. t. m. od 18-23 na glavnem šetališču našega prelepega tivolskega parka. Izbran program bo izvajalo 38 godbenikov. Dirigiral bo g. kapelnik Zivanovič sam. Vstopnine ne bo. Pohiral se bo samo prostovoljni prispevek po 1 Din v korist društva, ki mu je glavna naloga vzgoja in zaščita mladine. Prostovoljni dinar bomo sekvirali s cvetko. Vabimo prisrčno vse in vsakogar. — Pododbor društva «Knežinja Zorka».

1. *Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani* priredi v petek, 15. t. m. ob 4 popoldne ogled Narodne galerije. Vodil bo msgr. Viktor Steska. Povabljeni vsi prijatelji umetnosti.

1. *Krišćansko žensko društvo* vabi svoje članice na občni zbor, ki bo v sredo, 20. t. m. ob 4 popoldne v Akademskem domu, Miklošičeva c. 5. Obenem opozarjamo svoje članice na liturgičen tečaj, ki ga bo vodil g. Vital Vodusek 18., 19. in 20. t. m. ob pol 8 zvečer v dvorani frančiškanskega samostana. Odbor.

1. *Kino Kodeljevo*. Danes in jutri ob pol 9 »Vesele noči« (Stanley Lupino) in »Hvala, ne bom« (Szőke Szakali).

1. *Automobilski izlet v Logarsko dolino* prihodno nedeljo. Informacije v trafikki Praprotni nasproti pošte.

1. *Nočno službo imata lekarni*: mr. Sušnik, Marjin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4.

Maribor

1. *Društvo katechetov za lavantinsko škofijo* ima dne 21. t. m. redni občni zbor ob 4 popoldne v Gledališki ulici 2, Maribor, z običajnim dnevnim redom.

Cerkveni vestnik

Marijanska Marijina kongregacija za moše pri sv. Jožefu ima v nedeljo, 17. junija celodnevni izlet v Kamnik in okolice. Odhod z izletniškim vlakom. Zberemo se ob 5.30 pred kolodvorom. Sv. maša bo v Tujnjah. Pridite vsi, pripeljite s seboj svoje družine! Ob slabem vremenu izpela ne bo.

Stalna kongregacija Marijinega varstva ima danes ob 17 redni shod, zadržaj v tem kongregacijskem letu. Pridimo vse!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 15. junija: 11.00 Šolska ura: Srbohrvatska ura (dr. Mirko Rupelj) 12.15 Smetana: Iz mojega življenja (reproduciran koncert) 12.45 Poročila 13.00 Čas. Dvorčakovske kompozicije na ploščah 18.00 Filozofsko predavanje (dr. Fr. Veber) 18.30 Izlet za nedeljo: Vrhnik, predčen kraj (mr. ph. Hočvar) 19.00 Francosčina (prof. Prezelj) 19.30 Predavanje Narodne odbrane: Pota k smotrenemu gospod. načrtu (inš. Hočvar) 20.00 Takrat v starih časih. Takrat je lušno blo (vesele iz Kranjske dežele) 22.00 Čas, poročila, lahka glasha.

Drugi programi:

PETEK, 15. junija. *Belgrad*: 19.00 Narodne pesmi 19.30 Lehari: Luksemburški grof, fantazija iz operete — *Zagreb*: 20.00 Komorni koncert 21.00 Koncert Jul. Delince, sopran — *Dunaj*: 15.15 Dva klavirja 19.30 Zabavni koncert 20.00 Grof Schreffensteinski ali Najdba v grobnici, romantična igra — *Budimpešta*: 18.35 Ciganska glasha 19.25 Inozemski pregled 21.50 Prenos koncerta iz kopalnice — *Rim*: 20.45 Opereta »Mir na deželi«, Lombardo in Ranato — *Milan-Trst*: 20.45 Pester večer 21.45 Veseloliga — *Praga*: 19.30 Opera »Janezovo kraljestvo«, Ostrčil — *Varšava*: 19.20 Lahka glasha 20.12 Orkestralni in violinski koncert — *Nemčija*: 20.15 Nemške pesmi v tujini (iz Stuttgarta).

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglasi Din 2.—, Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računna enokolonska, 3 mm visoka petlitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Službo hišnika
ali hišnega sluge - iščem v kaki vili ali v kakem podjetju. Sem pošten in zanesljiv. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6742. (a)

Službo dobe

Krojaški pomočnik
vojašine prost, samski, z mojstrskim izpitom, zmožen samostojnega dela - dobi mesto. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Na deželi« št. 6749. (b)

Iščem strokovnjaka

za izdelovanje (naravnega) malinovega soka, s prakso v večjem podjetju. Ponudbe na Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova cesta 2/I. b

Denar

Posredujem denar na hranilne knjižice
velikih denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Hranilne knjižice

vseh zavodov kupim na mesečno odplačilo za polno vsoto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Odplačaja« št. 6762. (d)

Razno

Oevrtega piščanca
celega, za 16 Din, se dobi samo v gostilni Mevželj, prej Plankar, Dolenjska cesta 35. (r)

Posvetva

Droben oglas v »Slovenca« - *posvetva ti hitro prodaja; če že ne v gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.*

Restavracija

v centru Zagreba, z bogatim inventarjem, zaradi družinskih razmer naprodam. Lokal ima centralno kurjavo. Prijeten vrt, velik promet. Cena zelo ugodna. Naslov v upravi »Slovenca« št. 6669. (p)

Vilo-hišo z vrtom

v Ljubljani kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana«. (p)

V Zagrebu

centru mesta, je naprodaj nova štirinadstropna hiša. Donos 216.000 Din, letna amortizacija 1.000.000 Din, vse ostalo zelo ugodno. Posarič, Zagreb, Frankopanska 18. (p)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš a' motorja bi znebil se rad. Išču kupcev ti mnogo priznane Slovenčev najmanjši inserat

Nudimo Vam

za majhen denar dobro oblačilo. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Mešalni stroj za moko

skoraj nov (za vsebino 5000 kg nenaekrat) ugodno proda trvdka FRAN POGACNIK d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 67, nasproti mitnice.

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Sveže hruške

okusne, debele; novi fižol kg 3.50 Din; krompir 3 Din; slive (rumene) 3.25 Din — razpošilja franko vsaka železn. postaja po 35 kg — G. Drechsler, Tuzla. (l)

Naprodaj:

košarski izdelki, priznano lepo in čisto izdelani po znižani ceni; košarice in stojalčka za ročna dela, za cvetlice, za kruh, za papir; ročne in kopalne torbice; vrtni stole, za na balkon ali verando itd. — Naprodaj je tudi dobro ohranjen, globok otroški voziček za dvojčke. Fany Patik, Radovljica, graščina. (l)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Tudi Vi lahko imate polt ki očara

Nova skrivnost pudra daje moderen „mat odraz“

Vse elegantne Francozinje imajo danes polt s tako zvanim »mat odrazom«. To pomeni, da so iznašle, kako se doseže popolna »mat« koža, ki ostane ves dan brez bleška.

Bistvo te skrivnosti je v novem načinu proizvodnje, patentiranega za puder Tokalon, pri katerem je smetanova pena zmešana z najfinejšim pudrom in trikrat presejana skozi svileno sito. Zaradi tega se puder Tokalon drži petkrat dalje nego navadni pudri. Na nosu ali na licu ni niti sledu bleška in to celo po večernem plesanju v razglatih prostorih in po izprehodi v vetru in dežju.

Smetanova pena prepreči, da bi puder Tokalon sušil naravno mast kože, kakor napravijo to navadni pudri, zaradi česar postane potem koža raskava in suha.

Ce želite imeti čudovito čarobno polt, potem si nabavite še danes skatljivo pudra Tokalon. Prepričajte se sami, kako temeljito se on razlikuje od navadnih pudrov, ker je smetanova pena izključno skrivnost Tokalona.

ZAHVALA

Vsem, ki ste lajšali trpljenje naši predragi pokojnici, gospodični

MARIJI ŠINK

zlasti čč. sestram usmiljenkam Zavetišča sv. Jožefa za brezprimerno skrb in nego, plemenitim damam, ki so jo v boleznih obiskovale in tolažile, njim, ki so okrasili njeno krsto s cvetjem in ki so jo spremlili na njeni zadnji poti — izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Bog povrni!

V Ljubljani, dne 14. junija 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Rekordna vožnja

»Pojte spat! Noč bo hitro minila in jutri nam zasije lepo sonce.«

»Spati? Kdo more spati?«

»Trebalo bi oditi v sobice.«

Zenske, oslabiljene od strahu in utrujene od zibanja ladje, so se pustile odvleči.

»Sedaj moramo spati.«

Bilo je nekaj tožba, nekaj vzdihovanja, celo nekaj solz, slednjič je le prišlo spanje. Nekaj deklet je hotelo ostati v dvoranah z možmi. Našle so plesalce in godbenika, ki je pristal na to, da jih lahko spremlja na klavirju.

»Idimo plesati!«

Močni so, stisneno se k njihovim širokim prsom, ki so zanje pozaba. Drugi igrajo.

»Gremo poker?«

»Dobro.«

Ura naglo mine: nekaj valčkov, malo kleptanja, izguba nekaj tisočev frankov. Nato obstoj, srce broda, ki ne bije več, močnejše zibanje ladje.

»Ustavili smo se...«

»Kaj se je zgodilo?«

Nekaj potnikov odide na krov. Simon in Gerard jih zrineta spat nazaj.

»Ničesar nevarnega ni, poškodba strojev.«

»Poškodba, sedaj? O!«

Vlečejo se dolge minute poslušanja, iskanja izvora ropotom in vprašanja po vzroku, ki jih je ustavil in čemu to delo na prednjem koncu ladje.

Vrata se odpro, prestrašeni obrazi se prikazujejo. Mornar odbrzi mimo v teku...

»Vi, povejte vendar, kaj se godi?«

Mraz, krpe megle se vlačijo mimo oken in skozi nje ni videti ničesar.

Može se vas oklene: »Idimo igrati poker! Saj so povedali, da ni nič.«

Dekleta, čiljih gole roke položijo breme na vaša ramena: Plešimo!

»In spat ta sirena! Kdaj bo slednjič utihnila?«

Vrata se naglo odpro. Komisar vstopi. Mlad

je. Skrajno mlad, golobrad. Glas njegov še nima zvoka zrelega moža. Deško trepeče.

»Na krov, da zapustimo ladjo! Vzemite svoje rešilne pasove! Ostanite mirni!«

»Kako?«

Ne bodo vendar pošiljali otroka naznanjat tako novice, sporočat tako povelje! Otroka! Samo pogledajte njegovo blede lice, še bolj blede, ker se dviga nad temnomodrim kromjem.

»Na mesto izpraznitve!«

Štirje krepki možje v smokingih se vržejo nadenj.

»Kaj pravite?«

Z naglo kretnjo se jih oprostijo. To ni otrok! Osorni napad mu je dal moči moža in pobarval lica.

»Vzemite svoje rešilne pasove in idite na krov!«

Sedaj ima toliko ugleda in hladnokrvnosti, ko da bi že dvajset let križaril po morju. Prepusti jih njihovi usodi in se napoti v druge dvorane, medtem ko nekoliko dalje, desno in levo doli v sobicah, drugi, prav tako mladi konisarji neutrudno ponavljajo iste besede:

»Na kraj izpraznitve! Vsi na krov! Mirno, le mirno! Idite v čolne!«

Mirno! Glas nemira, ki jim je že dva dni šepetal na ušesa, zraste in kriči: »Nevarnost! Mirni naj bodo!«

Vrata se preozka, najmočnejši se prvi prerinejo skozi nje, ostali in ženske jim slede že pobite prvega strahu, razmršenih las, od groze široko razprtih oči, raztrganih oblek in z razmazanim ličilom...

Vsa vrata se zde sneta s tečajev. Val množice, ki ne vidi ničesar mimo blede svetlobe električnih luči in temo za njimi, preplavi krove.

A Haynes je naprej videl naval in sluge, kurjači ter nekaj mornarjev so jih sprejemali v odprte roke.

»Za vse bo prostora v čolnih! Najprej ženske!«

Potniki so številnejši in seveda tudi krepkejši. Pretrgajo šibko pregrajo in se zadrževajo na ograji,

kjer jih požre val dohajajočih. Ostanajo zapuščeni, ne vedo, kako se vrši reševanje na morju. Zenske se obupno obesijo na vratove svojih mož, otrokom lijejo vroče solze, možje se sirovo oproščajo rok, ki jih grabijo za prsi.

Prikaže se prva barka. Tuleča množica se nezadržno požene proti nji. Med kriki se čuje pokanje kosti. Zenska se onesvesti, zdrsi na tla in pomendrnajo jo. K sreči se pojavi v razdalji dvajsetih metrov drug rešilni čoln in pritisk se razdeli.

Novi veliki čolni se prikazujejo in okrog vsakega se bijejo divje borbe telesa proti telesu. Včasih se dvigne klic na pomoč:

»Rešite me, prosim vas!«

»Počakajte, nevarnost ni neposredna!«

Simonovo mesto je bila druga in tretja barka na levem boku. Postaviti ju na mesto sta mu pomagala dva mornarja in dve slugi. Zadoščalo je, da je s pritiskom roke odključnil pripravo, ki je držala čolna in njuni zibelki, ju razbremenil s sklepom težje na jeklenih vrveh in s tem, da je tramove škripecev drugega za drugim zasukal okrog njihovih stožerov.

Ob povziku je zapustil zapovedišče. Rad bi rekel Herovicu besedico, a ta, čigar barke so bile na nasprotnem boku, je izginil. »Saj ga bom še dobil,« si je mislil.

»Skočite, poročnik!«

Stal je pred smetim čolnom. Mornar mu je molel roko. Z enim skokom je bil na svojem mestu sredi barke.

»Spustite!«

Vsi rešilni čolni so bili nameščeni na vrhnjem krovu, treba jih je bilo spraviti do spodnje palube, od koder se je glasil živ bitke.

Kakor hitro sta bila čolna na mestu, je videl Simon množico, ki je pritiskala proti njima.

»Mir, če bočete biti rešeni! — Zenske naprej! Vi prv!«

Stegnili je roko. Položil je eno nogo na ograjo, drugo na ploščati rob čolna, ne zavedajoč se nevarnosti, da trešči kot kamen v vodo, če se čoln le malo odmakne od ladje